

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו - תער"ב

יז. ד"ה אתם נצבים
יח. ד"ה זה היום תחלת מעשיך
יט. ד"ה אני לדודי ודודי לי
כ. ד"ה שובה ישראל

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

יצוקללה"ה נכנ"ם זי"ע מליובאוויטש

- הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות -

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה
שנת המאתיים להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

מפתח כללי

דבור המתחיל תוכן התחלת המאמר זמן אמירתו עמוד
יז. אתם נצבים כו' מקיף הכללי טה"ע וטה"ת מקיף הפרטי – (סד-סז) נצו"י קסה

תער"ג

יח. זה היום כו' ה' מקיפים דנר"ן ח"י – (סח-עא) קעה ליל ב' דר"ה
יט. אני לדודי כו' בחינת בת מקבל – (עב-עה) קפה יום ב' דר"ה
כ. שובה ישראל כו' או"פ בהתחלקות ואו"מ בל"ג – (עו-עט) קצו ש' תשובה

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 17-20

Copyright © 2012

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book
or portions thereof, in any form, without prior permission,
in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6085-5

Printed in the United States of America

פתח דבר

הננו מוציאים לאור בזה חוברת ה' של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: אתם נצבים דש"פ נצבים-וילך תער"ב; זה היום תחלת מעשיך דליל ב' דר"ה; אני לדודי ודודי לי דיום ב' דר"ה; שובה ישראל דשבת תשובה – תער"ג.

כ"ט אלול, ערב ראש השנה, ה'תשע"ג
ברוקלין, נ"י.

בס"ד. ש"פ נצבים, תנר"ב

אתם¹ נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם כו'², וידוע³ דבכ"מ שנא' היום קאי על יום דר"ה, וכמו"כ מה שנא' כאן היום קאי ג"כ על ר"ה, דבר"ה נצבים כולם לפני ה'⁵. וצ"ל מהו"ע דבר"ה דוקא נצבים כולם לפני ה' כו'. והנה נצבים הוא ל' נפעל⁶, שנפעלים מלמע', וצ"ל מה"ע שנש"י נפעלים מלמע' כו'. גם צ"ל מה שמפרט פרטי המדרי' שבנש"י, ראשיכם שבטיכם זקניכם כו', והלא אומר תחלה כולכם כו', ולמה צריך לפרט כל המדרי' בפרט כו'. ולהבין כ"ז יש להקדים משנת"ל, דאוא"ס הבל"ג שבא בבחי' מקיף לעולמות, יש בזה ב' בחי' מקיפים, בחי' מקיף הכללי, ומקיף הפרטי, דמקיף הכללי (שאחר הצמצום) הוא בחי' מחה"ק דא"ק, ומקיף הפרטי זהו בחי' כתר דאצי' כו'. דהנה, מחה"ק דא"ק, הגם שכולל הכל, מ"מ, לא הי' אפשר להיות מזה ההתהוות בפועל, כי במחה"ק כל העולמות הן בהשוואה כו'. ונת'⁸ דהשוואה היא בב' ענינים, הא', בהגילויים, ד"ל דכמו שהן בא"ק מאיר בעש"י בשוה כמו באצי' כו', והב', שהן שם בבחי' מציאות בלתי ניכרת, וממילא ה"ה שם כל העולמות בלי התחלקות כלל כו'. ובכדי שיהי' מציאות העולמות ובהתחלקות, צ"ל לזה רצון פרטי בכל עולם כמו שהוא כו', וז"ע בחי' כתר דאצי', שזהו רצון פרטי לעולם האצי' כו'.

(סד) **ועוד** יובן מה שצ"ל רצון פרטי לעולמות, דהגם דמחה"ק דא"ק כוללת כל העולמות, מ"מ צ"ל רצון פרטי לעולמות כו'. דהנה⁹ ידוע שיש ב' בחי' רצון, והיינו גם בהרצון שלמע' מהטו"ד יש ב' מיני רצונות (והן בחי' רצון הנעלם ורצון הגלוי, או כח הרצון ורצון כו'), הא', הוא רצון ממש, דהיינו כשיחפוף באיזה דבר עד שתמשך נפשו אליו ממש ויטה לדבר ההוא להדבק אליו ולהשיגו כו', שז"ע הרצון, שהוא ההטי' וההמשכה לאיזה דבר כו', ואין זה משום איזה טעם והשגה, שהטעם יהי' סיבת הרצון, שלולא הטעם לא ירצה בזה, רק מה שמצד עצמו הוא רוצה ונמשך לזה כו'.

(ובודאי¹⁰ יש בזה איזה כוונה פנימית, אבל גם הכוונה אין זה בבחי' טעם והשגה כו'. דהנה, יש רצון שהוא למע' מהכוונה לגמרי, ואין בזה שום כוונה כלל, והוא

שם. לקו"ת תבוא מא, ג. מב, א.
 (4) ראה מגלה עמוקות נצבים ד"ה בעשירי (ס, ד). פענח רוא ס"פ נצבים. לקו"ת תבוא שם. ר"פ נצבים.
 (5) ראה לקו"ת שם.
 (6) אוה"ת נצבים ע' א'קפט. ע' א'קצו. ע' א'רא. ע' א'רג. ס"ע א'רד ואילך.
 (7) פ"ס ואילך (ע' קנג ואילך).
 (8) פס"ג (ע' קס).
 (9) בהבא לקמן – ראה אוה"ת ענינים (ע' פז ואילך) וד"ה ביום השמע"צ שבהערה 1.
 (10) בהבא לקמן – עד ס"פ סה – ראה ד"ה ביום השמע"צ שם.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין מ"ש בע"ח כו' שיש ג' בחי' אדם באוה"ת ענינים ע' פז ואילך. ד"ה איתא בילקוט כו' אחת שאלתי באוה"ת עקב ע' תקעט ואילך* – כנסמן לקמן בהערות.
 חלק מד"ה ביום השמע"צ תרצ"ד (סה"מ תשי"א ע' 52 ואילך) מיוסד, כנראה, על מאמר זה – כנסמן לקמן בהערות.
 (2) נצבים כט, ט.
 (3) ראה רמ"ז לוח"ב לב, ב – הובא בניצוצי אורות לזהר

(* והוא ד"ה אני לדודי תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' שכו ואילך). ומיוסד, כנראה, על ד"ה אחת שאלתי במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תדש ואילך.

רצון עצמי שמצד העצמות ממש, וכמו עד"מ רצון האב אל הבן או רצון הבן אל האב, שהוא רצון עצמי בלי שום כוונה כו'¹¹, שלפעמים ה"ז בא בהתגלות, שנמשך ומשתוקק מאד בגעגועים גדולים, והוא רק מצד העצם, היינו לפי שהוא עצמו ומהותו, ואין בזה שום כוונה כלל כו', ואינו נוגע בזה כלל איכות האב או הבן איך שהוא כו'¹², והתגלות הרצון הזה הוא שהעצמי ממש נמשך ונתגלה בזה כו'. והדוגמא מזה למע' הוא בהרצון עצמי דעצמות א"ס בנש"י, שזהו רק מפני שמושרשים בעצמותו ית', וכמ"ש¹³ רק באבותיך חשק ה', גם קודם מ"ת כו'¹⁴, שזהו הרצון בנש"י עצמן, מפני שמושרשים בעצמות כו'. וז"ש¹⁵ לא מרובכם מכל העמים כו', פי'¹⁶, דלא משום העילוי שבנש"י משו"ז הרצון בהם כו', דמ"ש לא מרובכם, אין הכוונה על הריבוי בכמות, שהרי הריבוי בכמו' אינו טעם על אהבה, אלא הכוונה היא על הריבוי באיכות ובמעלה, והיינו דלא משום ריבוי העילוי שבנש"י חשק ה' בהם, רק מצד עצמם, שהן מושרשים בעצמות, דמשו"ז יש בהם רצון עצמי ממש כו'. דהנה, יש ג"כ רצון שהוא בתוקף גדול, והוא כשהרצון הוא בענינים נעלים, והו"ע השאגה, שהו"ע תוקף ההתפעלות שבא מתוקף הרצון בענין נעלה ביותר כו'. וכמו שאוג ישאג על נוהו'¹⁷, וכמו שארוז'ל'¹⁸ ג' משמורות הוי הלילה, ועל כל משמר ומשמר הקב"ה יושב ושואג כארי, אוי לי שהחרבתי את ביתי והגליתי את בניי בין האומות כו', שהיא השאגה על העדר גילוי האלקות כו', דבזמן ביהמ"ק ה' גילוי אוא"ס ממש למטה, והגילוי הוא בנש"י כו', וע"ז היא השאגה על העדר הגילוי כו', מפני שלמע' יש רצון גדול כבי' שיהי' גילוי אלקות למטה, וכמא'¹⁹ נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו', וע"כ, על העדר הגילוי, וכ"ש בגילוי נעלה כזה, הוא השאגה כו'. והרצון הזה הוא הרצון בגילויים כו', וכמו"כ הרצון בתומ"צ הוא ג"כ הרצון בגילוי אלקות כו'. משא"כ הרצון והאהבה דהקב"ה בנש"י בעצם, אין זה מצד הגילויים, כ"א מצד העצם. ולכן כתיב²⁰ ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים כו', אפי' בזמן הריחוק כו', דבין כך ובין כך בניי הם כו'²¹, ולהחליפם באומה אחרת א"א כו'²², דאיך שהוא ח"ו, א"א להחליפם כו', והיינו בחי' רצון עצמי ממש כו'. ובדוגמא כזאת הוא בנש"י, בהתגלות עצמות הנשמה ברצון עצמי לעצמות א"ס ב"ה, בלי שום כוונה וכלי שום מבוקש כלל כו'. דהנה, יש רצון שהוא בתוקף ההתפעלות, והוא הרצון בגילוי אלקות, וכמו כאיל תערוג על אפיקי מים²³, שהוא בחי' הצעקה על העדר הגילוי אלקות כו', וכמו צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ צי' ועיף בלי מים²⁴, שלא יש גילוי אלקות כו', והוא הרצון בהגילויים

קכא

(11) ראה גם קונטרס העבודה פ"ה (ע' 31). המשך תרס"ו
 ע' פא ואילך. לעיל פל"ג (ע' עה). לקמן פר"א (ע' תזו). סה"מ
 עטר"ת ע' מח. תרח"ץ ע' צ.
 (12) בד"ה ביום השמע"צ שבהערה 1: וגם אינו נוגע בזה
 איכותם של האב והבן במהותן ומעלתן זה על זה בכחות
 הגלויים.
 (13) עקב י' טו.
 (14) ראה המשך תרס"ו ע' שו. ד"ה מים רבים תשי"ז (סה"מ
 מלוקט ח"א ע' סא. בהוצאה החדשה – ע' של).
 (15) ואתחנן ז' ז.
 (16) ראה גם סה"מ תרמ"ח ע' קפו. תרפ"ה ע' רנו. תרצ"ג
 ס"ע תקמו.

(17) ירמ' כה, ל.
 (18) ברכות ג, א (ושם): ואומר אוי לבנים שבעונותיהם
 החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות
 העולם.
 (19) ראה תנחומא נשא טז. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 (20) בחוקותי כו, מד.
 (21) קידושין לו, א (ושם): אתם קרוים בניים). וראה שו"ת
 הרשב"א סקצ"ד.
 (22) רות רבה פתיחתא ג.
 (23) תהלים מב, ב.
 (24) שם סג, ב.

כו', וכמו"כ הרצון דמי לי בשמים כו'²⁵, שאינו רוצה בהגליון כו'²⁶, הרי מ"מ יש בזה מבוקש²⁷, אם שהמבוקש הוא שרוצה בהמשכ' העצמית, או שרוצה להתכלל כו', הרי כ"ז הוא איזה מבוקש כו'. אבל אמיתת רצון העצמי הוא, מה שעצם הנשמה תתעורר בבחי' עצמות אלקות, בלי שום מבוקש כלל, ובלי שום חשבון לנפשו כו', שזהו רק מפני שהיא מושרשת בעצמות, ע"כ, בהתגלות עצם הנשמה, ה"ה כשלהבת העולה מאליה²⁸, שנמשכת (זיא ציהט זעך) לאלקות בבחי' רצון עצמי כו'. אמנם הכוונה כאן הוא בהרצון שיש בו כוונה פנימית, והוא ג"כ למע' מהטעם כו', והו"ע הרצון בהתהוות העולמות, דארז"ל²⁹ ע"פ³⁰ שוקיו עמודי שש, שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו כו', והכוונה פנימית בזה הוא משום שנתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו', והרי גם ע"ז אין טעם והשגה כלל, רק מפני שכך הוא רצונו ית' (כו').

קיצור. עוד יובן ענין הנ"ל, כי יש ב' מיני רצון, הא', רצון גלוי בהט' לאיזה דבר, ויש בזה כוונה פנימית (ואגב יבאר ענין רצון עצמי מצד העצם, כמו הרצון בנש"י מצ"ע, וכן רצון נש"י באלקות בלי שום מבוקש. ויש רצון בגליון מצד הגילוי עצמו, וכמו הרצון בביהמק"ד ובתומ"צ, ורצון הנשמה בגילוי אלקות. והמבואר כאן הוא רצון שיש בו טעם פנימי), רק שהוא למעלה מהטעם, וזהו בחי' רצון ממש.

סה) אך יש עוד בחי' רצון לפני רצון זה (ונק' רצון הנעלם או כח הרצון), והוא שאינו נמשך נפשו עדיין לאותו הדבר בבחי' הט' והמשכה ממש להשתוקק אליה³¹, כ"א שהוחלט והוסכם אצל עצמותו שראוי ונכון להיות רוצה בדבר ההוא שיבוא לידי מעשה, אבל אין כאן עדיין רצון והמשכה ממש שמשתוקק בזה, רק הסכם בלבד שראוי לרצות כו'. והסכם והחלט זה הוא לאחר שנתעורר בהדבר. ואין זה ענין רצון המוחלט המבו' במ"א³², שהוא בלי התעוררות כלל, והוא מה שיש בעצם הנפש רצונות מוחלטי' מצד העצם, שלא נתעורר בהם, ויכול להיות שלא יתעורר בהם לעולם, והן מוחלטים בהעצם מצד העצם כו', וכמ"ש במ"א³³. אבל הרצון המוחלט המבו' כאן הוא, שבא לאחר שכבר נתעורר בהדבר, והי' אצלו שקלא וטריא אם ראוי לרצות א"ל, והוחלט אצלו שראוי לרצות כו', אך הוא בבחי' הסכם והחלט בלבד, לא בבחי' רצון ממש כו', ויוכל לימשך כמה שנים עד שיתעורר ברצון ותשוקה ממש כו'. ומ"מ, במשך הזמן יבוא הרצון, וגם הפועל, מפני³³ שכבר נתעורר בהדבר והוחלט אצלו שראוי לרצון, ע"כ יבוא הרצון כו', רק שיכול להיות נמשך משך זמן כו'. והסכם זה נק' מחשבה, ולא רצון ממש, דרצון

קכב

25) שם עג, כה.

26) ראה לקו"ת תרז"ע, כ, א ואילך. סה"מ"צ להצ"צ קת, א ואילך.

27) ראה גם ד"ה להבין ענין ער"ח ור"ח תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' לג). ד"ה מרגלא בפומי' דרבא תש"מ (סה"מ מלוקט ח"ה ע' צה. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' פח).

28) ע"פ פרש"י בהעלותך ת, ב.

29) במדב"ר רפ"י. וש"ג.

30) שה"ש ה, טו.

31) אליה: בד"ה ביום השמע"צ שבהערה 1: אליו.

32) ראה סה"מ תרס"ה ע' ג ואילך. תש"ג ע' 8 ואילך.

וראה המשך תרס"ו ס"ע רסג ואילך: יש בחי' רצון המוחלט שלמעלה מזה שאינו בבחי' סיבה ג"כ, והוא הרצון המוחלט בעצם, שאינו בא ע"י התעוררות כלל, אלא הוא מוחלט בעצם מצד העצם כו', וכמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה רס"ה בתחלתו [סה"מ תרס"ה שם], שהרצון המוחלט הזה אינו גם בבחי' סיבה כלל וכלל אל הרצון הגלוי כו', והרצון המוחלט הנ"ל הבא ע"י התעוררות בעצמו כו', הי' בבחי' סיבה עכ"פ.

33) מפני: בד"ה ביום השמע"צ שם: וטעם הדבר הוא מפני.

אותיות צנור³⁴, וכמו הצנור שהוא המשכה, כך הוא ענין הרצון שנמשך נפשו לאיזה דבר, והיינו שזהו בהתפעלו' שנתפעל בנפשו בהדבר ההוא כו', אבל ההסכם אינו רצון בהתפעלות עדיין, כ"א מח', והוא שהוסכם והוחלט במחשבתו להיות רוצה כו'. והוא בעומק בנפש, שמובדל בערך מהדבר להיות מתפעל מזה כו'. והיינו, שהרצון הגלוי הוא במדרי' בנפש שבבחי' קירוב אל הפועל, ובבחי' שייכות אליו, וע"כ הוא בבחי' התפעלות כו', אבל ההסכם והרצון הנעלם הוא במדרי' כזו שהוא בבחי' הבדלה עדיין כו'. וע"ד שבמוחין ומדות שעפ"י טו"ד, שכאשר רואה איזה דבר האהוב, ומבין בשכלו שהדבר טוב לו, ה"ה מתפעל באהבה אל הדבר, והנה אנו רואין, שלפעמים, גם אם מבין שהדבר טוב לו, ומ"מ אינו מתפעל באהבה, והיינו מפני שהוא בבחי' ריחוק והבדלה מהדבר כו' (ושם הוא מצד העדר ההתקשרות כו', וכמ"ש במ"א³⁵, מ"מ, איך שיהי', ה"ה בבחי' הבדלה, ומשו"ז אינו מתפעל בהדבר כו'). ועד"ז הוא ברצון הנעלם, שהוא במדרי' גבוה בנפש שהוא בבחי' הבדלה מהפועל, וע"כ, הגם שנתעורר בהדבר והוחלט אצלו, אינו מתפעל בזה להיות לו רצון ממש, רק שראוי לרצות כו'. ולכן הרצון זה³⁶ נק' מח', ע"ד מח' קרה³⁷, שאינו בהתפעלות כו'³⁸, וכמו"כ הרצון הזה הוא רק הסכם והחלט במח' כו'. ונמצא ההפרש בין הסכם לרצון הוא, שהרצון הוא המשכת הנפש מהיותה עומדת בעצמותה, שהיתה מופשטת משום דבר, להיות נמשכת למהות ודבר זולתה, כשהוא רוצה בה כו', משא"כ בהסכם, שהנפש מסכמת שראוי לרצות בדבר פלוני, עדיין אין מהותה נמשכת לאותו דבר כלל, רק שהוא בבחי' הסכמה בעצמותה להיות מקור ושרש לרצון אח"כ במשך הזמן כו'. אמנם, עכ"ז, ג"ז הוא בחי' ירידה לגבי עצמות הנפש טרם שנעשה בה הסכם הזה, שהיתה בעצמותה ממש, ומופשטת ומושללת משום דבר זולתה, ולא הי' אפי' מקור להמשכה והטי' לאיזה דבר זולתה, משא"כ בחי' ההסכם הוא הורדת המהות להיות מתחבר לזולתה, אלא שאינו כירידת המהות שע"י הרצון, שהוא הטי' והמשכה ממש לאותה הדבר, משא"כ בהסכם, שאינה³⁹ נמשך עדיין לרצות, רק שהוא בחי' הסכם בעצמותה שתימשך אח"כ לרצות כו'. והוא בבחי' ממוצע בין עצם הנפש לרצון הגלוי כו'. דהנה נת"ל פמ"ט⁴⁰, דהרצון אינו כח בפ"ע, רק שהוא הטיית והמשכת הנפש כו', והרי הנפש עצמה מובדלת ומושללת לגמרי מכל דבר, ובכדי שיהי' רצון הגלוי בבחי' המשכה לאיזה דבר, זהו ע"י אמצעות ההסכם הנ"ל, שהוא בעצמותו עדיין, רק בבחי' הורדת המהות לבד, ה"ז בבחי' ממוצע להיות הרצון הגלוי כו'.

כאשר לבוש המחשבה משרת את המדות, וכנ"ל דכל פועל בא ע"י המחשבה והרהור שהמדות מעוררים המחשבה איך להביא דבר הנרצה להם מהכח אל הפועל, ולהיות שהמדות הם חמים ע"כ גם המח' חמה, אבל כאשר המחשבה משרת את השכל, והשכל הוא קר, גם המחשבה היא קרה, ואינה בגדר התפעלות כלל.

(39) שאינה: בד"ה ביום השמע"צ שם: שאינו.

(40) ס"ע קיח ואילך.

(34) זהו הרקיע לזח"א נא, א (הובא בלקו"ת פינחס עה, א). פרי עץ חיים שער הסליחות פ"ח. מקדש מלך לזח"ב קנו, א. מאורי אור אות צ סעיף לו.

(35) ראה סה"מ עת"ר ע' קנט ואילך.

(36) הרצון זה: בד"ה ביום השמע"צ שם: רצון זה.

(37) ראה מאמרי אדמור"ר האמצעי קונטרסים ע' פב.

(38) בד"ה ביום השמע"צ שם: דהנה מחשבה היא לבוש אל הנפש, והנפש מתחלקת לשתיים, וכמאמר רבינו נ"ע [תניא פ"ג] וכך בנפש האדם שנחלקת לשתיים שכל ומדות, אשר ע"כ

קיצור. וקודם לרצון הגלוי הוא ההסכם, שנתעורר בהדבר והוסכם שצריך לרצות, אבל לא יש עדיין הטי' בהתפעלות, רק שעיי' יבוא לידי רצון, ולכן נק' רק מחשבה, כי הוא בעצמותו עדיין, מובדל מהדבר, לא כמו הרצון שהוא התגלות והמשכה להדבר שרוצה. ומ"מ הוא ירידה מעצמותו ממש, וע"כ הוא בבחי' ממוצע בין עצם הנפש ורצון הגלוי.

סו) **והדוגמא** מזה יובן למע' בבחי' מחה"ק דא"ק, שהוא כדוגמת ההסכמה וההחלטה בדעת האדם לרצות באיזה דבר, שהוא בעצמותו עדיין, ולא נעשה בו עדיין הטי' והמשכה כו', וכן בחי' מחה"ק דא"ק הוא שעלה לפניו ית' שיהי' התהוות כל הנמצאים דבי"ע מרכ"ד כו', ונעשה ע"ז בחי' ההסכם כבי' שיהי' כו', ואינו בבחי' המשכה והטי' עדיין לאותן הצמצומים דאבי"ע, אלא הוא עדיין בבחי' הסכם בעצמותו כו', והו"ע הגילוי לעצמו לבד, ולא בבחי' המשכה עדיין כו'. וה"ז ג"כ בבחי' ירידה והתגלו' לגבי העצמו' כמו שהוא קודם ההסכמה הנ"ל, שאינו בבחי' התגלות כלל, וההסכמה ה"ה התגלות עכ"פ, רק שהוא בעצמותו עדיין, ואינו בבחי' המשכה כו'. ומבחי' ההסכם דמחה"ק דא"ק, נמשך הרצון, שהוא בחי' כתר דאצי', וכידוע דממל' דא"ק נעשה כתר לאצי' כו'⁴¹, והוא בחי' המשכה וההטי' להיות התהוות הע"ס דאצי' וכללות העולם דאצי', שהתהוותם הוא ע"י הרצון, וכמשנת"ל פנ"ח⁴², שהרצון גורם פתיחת המקור להיות התגלות האורות, וכמו הלומד במקום שלבו חפץ כו'⁴³, שע"י הרצון שהוא הטיית והמשכת הנפש, נמשך הגילוי כו' (והנה כאשר עושה איזה דבר ע"י ההסכם בלבד, וכמו כאשר הוסכם והוחלט אצלו ללמוד תורה, והוא לומד בכח ההסכם הזה, שלא בא לכלל רצון עדיין, ה"ז בדרך קבלת עול, ויכול להיות שבזה לא יהי' עדיין גילוי האור להשכיל ולהתחכם כו', רק כאשר ההסכם הוא בתוקף כדבעי, ה"ה מקשר עצמו אל הענין ביתר שאת, ועיי' בא התגלות הרצון וגם ההשכל' להשכיל ולהתחכם כו'. ולפ"ז י"ל, שע"י ההסכם נמשך בחי' הדעת הנעלם, והוא ההתקשרות עצמי, שמכריח את הרצון וגם את מקור השכל לבוא לידי גילוי כו'⁴⁴. ועמ"ש בד"ה וככה הגדול⁴⁵ פע"ו, ומ"ש במ"א בד"ה וירד העיט כו'⁴⁶. אמנם הרצון הוא שרוצה בהתגלות, ונמשכה נפשו לזה, ועיי' יהיו ממילא הגילויים כו'). וזהו רצון אותיות צנור, שהוא בחי' המשכה כו', והו"ע נוצר חסד⁴⁷, שהוא בחי' חסד שבכתר, היינו חסד שברצון, שרוצה שיהי' המשכת חסד כו', ולכן הוא מקור לבחי' ועושה חסד⁴⁸, שהוא בחי' חסד שבס' השתל' כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה מראיהם ומעשיהם⁴⁹, ונוצר אותו צנור ואותיו רצון, והוא בחי' הטי' וההמשכה כו'. וזהו"ע בחי'

בגוכי"ק בשוה"ג: מענין שע"י הרצון התגלות כל הכחות בד' ג' מיני אדם⁵⁰.

פ. לקמן ח"ב ס"ע ותקסא ואילך.

(45) תרל"ז.

(46) ראה סה"מ תרנ"ח ע' יט.

(47) תשא לד, ז.

(48) יתרו כ, ו.

(49) יתרו סט, ב ואילך.

(50) בד' [= בדרוש] ג' מיני אדם: אוה"ת ענינים שבהערה 1.

(41) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו)

פ"ב.

(42) ע' קמו ואילך.

(43) ע"ז יט, א.

(44) ראה לקו"ת מטות פז, ג. המשך וככה וד"ה וירד העיט

דלקמן בפנים. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' סב

ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' מה. תרס"ה ע' רסד. המשך תרס"ו ע'

הכתר, שאחר בחי' ההסכמה וההחלטה, שזהו הכל עדיין כמו שהוא בעצמותו עדיין, שאינו בבחי' המשכה והתגלות כו', נמשך אח"כ בחי' הכתר, שהוא בחי' המשכה והתגלות להיות התהוות אצ"י והתהוות ב"ע כו'.

(ולפ"ז י"ל, שזהו בחי' קדש וקדוש⁵¹, דקדש הוא כמו שהוא לעצמו עדיין⁵², וקדוש בוא"ו הוא המשכת הארה מקדש, שהוא ג"כ קדוש ומובדל, ומ"מ הוא בבחי' גילוי לדבר הזולת כו', ובד"כ הוא בחי' הגילוי לעצמו והגילוי לזולתו כו'. וזהו דא"ק הוא בחי' אדם דברי' דכללות, וכתר בחי' אדם דיצי' דכללות, שזהו עד"מ בחי' מח' ודיבור כו', וכידוע דברי' ויצי' הן עד"מ מח' ודיבור⁵³, שההפרש ביניהם הוא, דמח' היא הגילוי לעצמו, ודיבור הוא הגילוי אל הזולת, שע"ז יהי' העשי' כו'. כמו"כ בחי' מחה"ק דא"ק היא בבחי' גילוי לעצמו עדיין, ובחי' כתר דאצ"י הוא בחי' דיבור, שזהו הגילוי לצורך האצ"י, בחי' עשי' דכללות כו'. ובפרטיות העולמו', הנה אצ"י הוא בחי' מח' כו', וכמ"ש בע"ח⁵⁴, אמנם בכללות המדרי', בחי' מחה"ק דא"ק ובחי' כתר דאצ"י הו"ע מח' ודיבור כו').

קכד

וזהו"ע מה שצ"ל בחי' רצון גם לאחר שכבר עלה הכל בבחי' מחה"ק דא"ק, לפי שכ"ז הוא בבחי' מח' ורצון נעלם כו', וצ"ל אח"כ רצון גלוי כו'. ועו"ל, דהנה א"ק הוא בחי' א"ס בערך האצ"י, וכמ"ש בע"ח שער סדר האצ"י רפ"א. והענין הוא, דעם היותו בבחי' אדם, ה"ה בבחי' קדמון כו', והיינו שזהו בחי' המח' שעלה בא"ס קדמון לכל הקדומים כו'⁵⁵, דכשם שהוא קדמון כך מחשבתו קדומה כו', וכמ"ש במ"א⁵⁶, וע"כ כל המדרי' שבו הכל הוא בבחי' א"ס כו', ובכדי שיהי' ע"ס דאצ"י, הוא ע"י הכתר, וכנודע שהכתר הוא ממוצע בין הא"ס אל האצ"י⁵⁷, והיינו מה שעלה ברצונו ית' להיות ע"ס כו'.

קיצור. והדוגמא למעלה הוא, דמחה"ק דא"ק הוא בחי' ההסכם בעצמותו עדיין, ומזה נמשך רצון גלוי להיות התהוות האצ"י (ובנפש, ע"י ההסכם, יבוא לבחי' דעת הנעלם, שמכריח התגלות הרצון והשכל). והו"ע קדש וקדוש, גילוי לעצמו, וגילוי להזולת. והו"ע כתר דאצ"י. ועוד, דא"ק הוא בחי' א"ס עדיין, ובכדי שיהי' אצ"י הוא ע"י אמצעית הכתר.

(ז) **והנה** בחי' כתר דאצ"י, להיותו בחי' מקיף פרטי לעולם האצ"י, אינו נמשך מזה הביטול בכל הנבראים, כמו מבחי' א"ק, דוכל קומה לפניך תשתחוה⁵⁸, כנ"ל פ"ס⁵⁹. אך בנש"י יש בכאו"א בחי' ומדרי' זו, להיות דנשמות הרי מושרשים באצ"י, וכמ"ש⁶⁰ נשמה שנתת בי טהורה היא כו', דכל נשמה, גם נשמות דב"ע, שרשם הוא באצ"י,

51 ראה לקו"ת נצבים נ, ב ואילך. המשך תרס"ו ס"ע
 תרסג ואילך.
 52 ראה זח"ג צד, ב.
 53 ראה לקו"ת בלק סז, א. סט, ד.
 54 שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ב.
 55 תקו"ז תיקון יט (מב, א). תיקון ע (קכ, א. קלג, סע"א)
 - הובאו בעץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ד.
 56 ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' רמב ואילך. תרנ"ו ע' שפ.
 וראה לעיל פכ"א. פלי"ח (ע' מה. ע' פז).
 57 ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.
 לקו"ת ברכה צט, א. שה"ש ז, ד ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קצד
 ואילך. ע' רח ואילך. וש"נ.
 58 תפלת נשמת כל חי.
 59 ס"ע קנג ואילך.
 60 ברכת "אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).

וכמ"ש בסש"ב⁶¹, דגם בבחי' נפש דעשי' יש בה מבחי' ע"ס דאצי' כו', וישראל עלו במח⁶², היינו במח' סתימאה דא"א, וע"כ, גם מבחי' המקיף דכתר יש בכאו"א מישראל, והו"ע האהבה מוסתרת ובחי' רעו"ד שלמע' מטו"ד שיש בכאו"א מישראל כו'.

וז"ש⁶³ ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל, ולכאו' מה"ע העדות. אך הענין⁶⁴, דעדות הוא על דבר הנסתר ונעלם, כי על דבר הנגלה ונראה לכל, א"צ עדות, ולא דוקא על דבר הנגלה ממש, כ"א אפי' מילתא דעבידא לגלויי מיד, א"צ עדות גמור, כידוע בגמ'⁶⁵, דלכך האמינו בעדות אשה עד אחד ועד מפי עד כו'⁶⁶, רק על דבר הסתום ונעלם, צריכים עדות כו'. והדוגמא מזה למע', הוא בחי' אוא"ס סתימא דכל סתימין, בחי' סוכ"ע, שלמע' מבחי' גילוי, ע"ז שייך עדות כו', והיינו שע"י העדות נמשך גילוי בחי' ומדרי' זו כו'. וזהו שהמצות נק' עדות⁶⁷, וכמ"ש⁶⁸ בדרך עדותיך ששתי, והיינו שע"י המצות, שהן בחי' רצה"ע, מאיר גילוי בחי' אוא"ס סדכ"ס כו'. וכן הוא עד"ז מ"ש ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל⁶⁹, כי הי"ב שבטים הן מבחי' ו"ק⁷⁰ דאצי', כמ"ש⁷¹ ששה משמותם כו' ואת שמות הששה הנותרים כו', והיינו⁷² ענין י"ב גבולי אלכסון⁷³ כנודע⁷⁴. והנה המדות נמשכים מן השכל, אך יש ג"כ שרש המדות בלמע' מהשכל, וזהו בחי' טורי חשוכא הנז' בזהר⁷⁵, שעז"נ⁷⁶ בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו', וכמ"ש במ"א⁷⁷. וזהו ששם עלו שבטים, שהו"ע ישראל עלו במח' כו'⁶². ומבחי' זו נמשך ג"כ בנפש, והוא בחי' המס"נ ורעו"ד שלמע' מהשכל כו'. ועז"נ עדות לישראל, שזהו עדות ורמיזא לבחי' הנסתר, בחי' אוא"ס סדכ"ס כו'. וזהו מה שהקב"ה נותן בו נשמה⁷⁸, דהיינו בחי' רעו"ד, להיות שזהו עיקר בחי' אלקות שבנשמה, דהיינו מה שהקב"ה נותן כו'⁷⁹. דהנה⁸⁰, בנשמה יש ד' מדרי', רצון שלמע' מהשכל, ושכל, ומח' ודבור, שנחשבים למדרי' א', להיותם בחי' חומר וצורה כו', ומעשה כו', והן בחי' נר"ן ונשמה לנשמה כו', דנר"ן שרשם מע"ס דאצי', והוא מחלק או"א, דהיינו בחי' חו"ב כו', ומה שהקב"ה נותן בו נשמה, היינו בחי' נשמה לנשמה⁷⁹, שזהו נשמה דנר"ן כו'. שעז"נ⁸¹ ומספר את רובע ישראל, דפי' רובע הוא ארבעה⁸², והן

קב"ה

ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"א ס"ע קכג ואילך.
אוה"ת בראשית ו, סע"ב ואילך. טו, סע"א ואילך
(74) ראה זח"ג קית, ב. לקו"ת מסעי צד, א ואילך. ביאורי
הזהר לאדמו"ר האמצעי פה, א ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א
ע' תמט ואילך. מקומות שצויינו בהערה הקודמת.
(75) ראה זח"ג רמט, ב.
(76) יהושע כד, ב.
(77) ראה לקו"ת בחוקותי מזו, א. אוה"ת לך לך ח"ד תרצ,
ב.
(78) נדה לא, א; „שלשה שותפין יש באדם הקב"ה ואביו
ואמו .. והקב"ה נותן בו רוח ונשמה כו'".
(79) ראה אוה"ת ענינים שבהערה 1 (ע' פו ואילך).
(80) תבא לקמן – ראה אוה"ת עקב שבהערה 1.
(81) בלק כג, י.
(82) ראה לקו"ת בלק סז, א. ואילך. ע, ב. מאמרי אדמו"ר
האמצעי בלק ס"ע א'תקח ואילך.

(61) ראה תניא פ"ח (כג, ב). אגה"ק סט"ו (קכא, א).
(62) ב"ר פ"א, ד.
(63) תהלים קכב, ד.
(64) ראה לקו"ת פקודי ד, א ואילך. לעיל פמ"ד (ע' קב).
וראה סה"מ הש"ת ע' 51 ואילך. לקו"ש ח"ט ע' 190 ואילך.
(65) ר"ה כב, ב. וש"נ.
(66) ראה שבת קמה, סע"א ואילך. רמב"ם הל' גירושין
פ"ב ה"טו. פ"ג הכ"ט.
(67) ראה לקו"ת וסה"מ שם.
(68) תהלים קיט, יד.
(69) ראה תו"א וישב כת, ג.
(70) ר' קצוות.
(71) תצוה כת, י.
(72) ראה תורת חיים תצוה שמה, ג ואילך.
(73) ראה ספר יצירה פ"ה מ"א ובמפרשים שם. ספר הבהיר
סמ"ב"מג (סצ"ה). פרדס שער כא (שער פרטי השמות) פ"ו
ואילך. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' מט ואילך. ע' נח

הד' מדרי' הנ"ל שבנשמה. וגם רובע הוא ל' רביעית⁸², דהיינו מדרי' הרביעית, בחי' הרצון, שזהו עיקר בחי' ישראל כו', כי שכל ומחדו"מ, ישנם גם בעכו"ם, שנמשכים מע"ס דקלי' כו', ונש"י לבד, שיש בהם מדרי' הנ"ל והן מע"ס דקדושה, הנה העיקר הוא מה שבנש"י יש בחי' הרצון פשוט, בחי' נשמה לנשמה, שזהו עיקר מדרי' ישראל כו'. דישראל הוא מל⁸³ כי שרית כו', וגם ישראל הוא שר אל⁸⁴, ל' מושל ושליט, כמו עד"מ הרצון שליט על כל האיברים, כי ברצונו יכול ליתן איבריו לאש או למים קרים, היפך טבעם, והם בטלים להרצון כו'⁸⁵, וכן הרצון שבנה"א, גדול ורב כחו להיות מושל ושולט על כל כחות הנפש, וכמ"ש⁸⁶ כי קרוב אליך הדבר מאד בפוך ובלבבך לעשותו, שזהו ע"י האהבה מוסתרת שיש בכאו"א, עי"ז קרוב מאד להיות גם בפוך ובלבבך בעסק התורה ומחדו"מ דאלקות כו', וכמ"ש בסש"ב פי"ז. וגם ההתגלות דמדרי' זו הוא בנקל יותר מהתגלות הכחות פנימיים, דעם היות שזהו מדרי' גבוה, מ"מ, בנקל יותר להגיע לבחי' רעו"ד מלהגיע לאהבה הנמשכת מהשכל וההתבוננות כו'. וכשיש התגלות בחי' רעו"ד, אז ממילא הוא השליטה על כל הכחות, היינו שיהי' התגלות הכחות פנימיים כו'. ועיקר גילוי רצון הנ"ל ופעולתו (היינו כאשר הוא בעולם, וי"ל דכמו"כ אחר שיש התגלות בחי' רעו"ד, הנה פעולתו הניכרת בפועל) הוא בכיטול רצונות זרות מעניני עוה"ז, להיות עוזב תאוותיו, ולבטל רצונו מפני רצון ה', וכן במחדו"מ וראי' ושמיעה, להיות עוצם עיניו מראות ברע ואוטם אזנו משמוע⁸⁷, וכן במח' כו', והן בועשה טוב, להיות בטול רצונו מכל וכל, רק לה' לבדו כו', וכ"ז לא ע"י התבוננות והתעוררות אהו"ר, כ"א מפני כיטול הרצון כו', שז"ע ישראל שר אל כו'. וזהו עדות לישראל, דכח שליטה וממשלה זו הוא בנש"י דוקא, והוא עדות על בחי' או"א סדכ"ס, שיש בנשמות בחי' זו, שע"ז יש בהם כח השליטה והממשלה הנ"ל, וגם, שע"ז נמשך גילוי רצה"ע, ובפרט שע"י התגלות בחי' רעו"ד שממשיכים גילוי בחי' רצה"ע, היינו בחי' או"א סתתום ונעלם, וכנודע דלית מח' תב"כ⁸⁸, אבל נתפס איהו ברעו"ד כו'⁸⁹.

וזהו פעולת המקיף הפרטי דבחי' כתר דאצי', שפועל בנש"י להיות בהם בחי' רעו"ד הנ"ל (ועם היות שזהו מה שהקב"ה נותן בו נשמה, והיא נשמה דנר"ן כנ"ל, הרי מדרי' זו היא בחי' מקיף דנשמה (היינו מדרי' בנשמה שהיא בבחי' מקיף כו'), וכן ההתגלות היא בבחי' מקיף, שזהו רעו"ד, שזהו בחי' הרצון שלמע' מטו"ד כו', והיא בבחי' נשמה לנר"ן, שנותן חיות בהפנימי, וגם, שע"ז יהי' התגלות הכחות פנימיים כו'. ולעיל פנ"א⁹⁰ נת', דמה שהרצון פועל התגלות הכחו', הוא בדרך הכרח, שכאופן כזה הוא פעולת המקיף כו'). ועוד זאת, דבחי' המקיף עליון דכתר דאצי', פועל ג"כ בבחי' פנימי, בבחי' מקיף קרוב, והיינו שנרגש בהפנימי כו', וכמו הרהורי תשובה שנופלים לאדם פתאום, שזהו

83 וישלח לב, כט.

84 ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פ"ט. לקו"ת פ' ראה לב,

87 ישע"י לג, טו (בשינוי סדר).

88 תקו"ז בהקדמה (י, א).

89 ראה זח"ג רפט, ב (באד"ו). המשך תרס"ו ס"ע עח.

סה"מ תרפ"ט ע' 105 ואילך.

90 ע' קכב ואילך.

85 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' פב. סה"מ תרמ"ח

ס"ע קפז ואילך. לעיל פנ"א (ע' קכב ואילך).

86 נצבים ל, יד.

מבחי' מקיף דחי'91, שנק' מזל, ע"ש שנוזל ונוטף לנשמה המלוכשת בגוף, שעז"א92 אע"ג דאינהו לא חזי מזלייהו חזי, והיינו שרש ומקור הנשמה, שרואה ושומעת הכרוזים עליונים שמעוררי' על התשובה93, ומטפת הארתה לנשמה המלוכשת בגוף, שמזה נופלים לו הרהורי תשובה, להיותו בבחי' מקיף קרוב כו'. ולמע' היינו ההמשכה מבחי' כ"ע94 שבבחי' מקיף פרטי, בבחי' קרוב כו'. וזהו ג"כ ענין מארז"ל95 אכל בי' עשרה שכינתא שריא, שהוא בחי' מקיף הנ"ל, וכמו שיש מי שמתפעל כשמתפלל בעשרה, שאז התפלה אצלו בהתעוררות פנימי יותר כו', או כשרואה שחבירו מתפלל בכוונה, מתפעל גם הוא להתפלל יותר מרגילותו כו', שכ"ז הוא מבחי' מקיף הקרוב כו', וכמ"ש בתו"א בהבי' דהבאים ישרש יעקב96.

וע"פ הנ"ל יוכן מ"ש2 אתם נצבים היום כו'. דהנה, נצבים זהו בחי' תוקף העמידה, והיא בחי' מקיף דנשמה, שזהו בבחי' תוקף, שאינו משתנה כמו הכחות הגילויים97 דשכל ומדות, שיש בהם שינוים, משא"כ הרצון שלמע' מטו"ד, אין בזה שינוים כו'. וכמו גבי למע' כתיב98 כי לא אדם הוא להנחם, דבציור אדם שייך ניוחמים, היינו שינוים כו', אבל מדרי' לא אדם, לא ינחם כו'. וכמו"כ בנפש, דבחי' הרצון שלמע' מטו"ד הוא בתוקף ובלי שינוי כו', גם שההתגלות99 היא בתוקף, ולא כמו מדות שע"פ טו"ד, שהן בהגבלה ובבחי' חלישות, משא"כ הרצון שלמעלה מטו"ד הוא בתוקף ההתגלות ובלי הגבלה כו'. וזה"ע נצבים, בבחי' התגלות עצמות הנשמה, היינו בחי' הרצון, שהוא בתוקף כו'. גם נצבים הוא ל' נציב100, שהוא ל' שר, וכמו בימים ההם אין מלך באדום רק נציב מלך כו'101. דהנה נת"ל דבחי' הרצון שלמע' מטו"ד זהו מדרי' ישראל, דישראל הוא ל' שר, שמושל ושולט על כל הכחות כו', וזהו ג"כ ענין נצבים, היינו בחי' נציב ושר, שזהו מדרי' ישראל כו'. ומש"כ אתם נצבים היום, דקאי על ר"ה, דהנה בר"ה אז הוא התגלות עצמות הנשמה, ועיקר העבודה דר"ה הוא בבחי' עצמות הנשמה דוקא, דכל השנה עיקר העבודה היא בכחות הגלויים, שהיא העבודה דמוח ולב, בהשגה והתבוננות באלקות ובהתעוררות אהוי"ר שע"פ טו"ד כו', אבל בר"ה, עיקר העבודה היא בהתגלות עצמות הנשמה כו'. וזהו נצבים היום לפני ה' אלקיכם, למע' מבחי' הפנימי, והיינו שמעוררים וממשיכים עי"ז גילוי בחי' עצמות אוא"ס ב"ה, וכמא"89 אבל נתפס איהו ברעו"ד כו', כנ"ל. ועוד זאת, מש"כ אתם נצבים היום, דת"א102 אתון קיימין יומא דין כו', דהנה כתי'103 ויהי היום ויבאו בני אלקים כו', וקאי על היום דר"ה104, דבני אלקים באין ומקטרגין ח"ו, שזהו להתייצב על ה'103, היינו לנגד ש' הוי' כו'105. ועז"א דהגם דבני אלקים באים ומקטרגין ר"ל, מ"מ, אתם

91 ראה סה"מ עת"ר ע' י. ע' רה ואילך.

ואילך. תרפ"ד ס"ע רפג ואילך. תש"ח ע' 111 ואילך.

92 מגילה ג, א. וש"נ.

99 גם שההתגלות: אוצ"ל: וגם, שההתגלות. או: וגם

93 ראה לקו"ת תצא לו, ד. האזינו עא, ד. שה"ש טז, ד.

ההתגלות.

ובכ"מ.

100 ראה אוה"ת נצבים ס"ע ארא ואילך.

94 = כתר עליון.

101 (101) מלכים"א כב, מח (ושם: ומלך אין באדום נצב מלך).

95 סנהדרין לט, א.

102 = דתרגם אונקלוס.

96 שמות נד, ג.

103 (103) איוב א, ו. שם ב, א. וראה לקמן ח"ג ע' וארפו ואילך.

97 הגילויים: אוצ"ל: הגלויים.

סה"מ תרפ"ט ע' 25 ואילך.

98 שמואל"א טו, כט. וראה תו"א יתרו עא, ב ואילך. עב,

104 ראה תרגום שם. זהר ח"ב לב, ב. ח"ג רלא, א.

99 סע"ב ואילך. לקמן פקצ"ג (ע' ושצג). סה"מ תרס"ח ע' קנג

105 ראה תורת חיים וירא ק, ד. קט, סע"א. מאמרי

נצבים היום, עומדים וקיימין¹⁰⁶ וזוכים בדין כו'¹⁰⁷, והיינו ע"י בחי' הרצון פשוט שיש בנש"י, עי"ז הן עומדין וקיימין כו', ואדרכה, נמשך בהם תוס' אורות כו'. וז"ע תקיעת שופר דר"ה, וכידוע דענינו הוא התגלות עצם הנשמה, שזהו בחי' הצעקה בקול פשוט מעומקא דלבא כו'¹⁰⁸, ועי"ז הן קיימין ועומדין, בבחי' תוס' אורות וגילויים על כל השנה כו'. אמנם, מ"ש נצבים ל' נפעל, היינו שהתגלות עצמו' הנשמה, הנה נש"י נפעלים בזה מלמע', וכמשנת¹⁰⁹ ומבו' בכ"מ¹¹⁰, דהתגלות עצם הנשמה אין בזה בהאדם בכח עצמו, רק שנותנים לו מלמע' כו'. אמנם בכדי שיהי' בר"ה התגלות עצמות הנשמה, זהו ע"י העבודה דכל השנה בכחות הגלויים כו'. ועי"ז הוא ההקדמה דחדש אלול, בבחי' תשו"ת, ובפרט בימי הסליחות, להיות ממארי דחושבנא¹¹¹ בפרטי הענינים שלו ובפרטי העבודה דכל השנה, ואם הי' שלא כדבעי, יתמרמר בנפשו ע"ז, ובבחי' קבלה על להבא כו', ועי"ז יהי' בר"ה התגלות בחי' עצמות הנשמה כו'. וזהו מה שחשיב אח"כ ראשיכם שבטיכם כו', היינו לפי שבכדי להיות נצבים היום, זהו ע"י העבודה דכל השנה בכחות הגלויים, שזהו פרטי המדרי' שבנשמות כו'. גם, להיות שבהתגלו' עצמות הנשמה, הרי עי"ז יהי' התגלות הכחות, כמשנת¹¹². וכן הוא למע', דבר"ה, שנמשך בחי' עצמות או"ס, הרי אז הוא ג"כ ההמשכה כללית על כל העבודה דכל השנה, וכמו תקעו בחדש שופר כו', כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב¹¹³, היינו בחי' אלקות שבנשמו', שגם ע"ז הוא הדין ומשפט בר"ה כו'¹¹⁴, ובהמשכות דר"ה נמשך על כללות העבודה דכל השנה כו'. וזהו אתם נצבים היום, בבחי' התגלות דעצם הנשמה כו', ועי"ז אתם קיימין ועומדים, גם בבחי' תוס' אורות כו', ועי"ז הוא המשכה על כל השנה, בהעבודה בכחות הפנימיים כו', וז"ע ראשיכם שבטיכם וזקניכם כו'.

קבז

קיצור. ופעולת בחי' כתר דאצי' הוא רק בנש"י, והיא האהמ"ס ורעו"ד. והו"ע עדות לישראל (כי שרשם בבחי' סדכ"ס). והו"ע הקב"ה נותן בו נשמה, כי זהו האלקות שבנשמה. והו"ע ישראל, שר אל, השליטה להיות ביטול הרצונות זרות. ולהיות התגלות הכחות פנימיים, ונותן חיות בהפנימי. גם מזה הם הרהורי תשובה הבאים פתאום, ואכל בי עשרה שכינתא שריא.

(110) ראה לקו"ת שה"ש לה, א. סה"מ פר"ת ע' עו.
 (111) ראה זח"ג קעח, א. תניא פכ"ט (לו, ב). אגה"ת פ"ז (צז, א).
 (112) פס"ו (ע' קסט).
 (113) תהלים פא, ד"ה.
 (114) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, א.

אדמו"ר האמצעי וירא ע' קצו ואילך. דברים ע' צב.
 (106) ראה תנחומא ר"פ נצבים.
 (107) ראה תורת הבעש"ט – הובא באגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תלא. הועתק ב"היום יום" כה אלול.
 (108) ראה לקו"ת נצבים מד, ב ואילך.
 (109) ע' קעא ואילך.

בס"ד. ליל ב' דר"ה, תער"ג

זק"י היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון², זה היום קאי על היום דר"ה, שנק' תחלת מעשיך. ולכאוי' אינו מובן³, והלא ר"ה הוא יום וא"ו למע"ב, דבכ"ה באלול נבה"ע⁴, ור"ה הוא יום וא"ו. וכן מובן ממש"א זכרון ליום ראשון, דר"ה אינו יום ראשון, שהוא יום ו', שבו נברא אדה"ר⁵, וא"כ, מפני מה נק' תחלת מעשיך. וגם צ"ל מה"ע שהיום דר"ה הוא זכרון ליום ראשון כו'.

סח) **והנה** היוצא מכל משנת"ל⁶ הוא דבכללות השתל' יש ב' מדרי', אור פנימי ואור מקיף. דבשרש הראשון באוא"ס שלפה"צ, שרש האו"פ הן הע"ס הגנוזות באוא"ס ב"ה⁷, דענינם הוא להאיר את העולמות, שזהו מה ששיער אוא"ס בעצמו להאיר במדה וגבול כו'. וכמו שהן באוא"ס שלפה"צ הן בבחי' פשיטות לגמרי, לפי שאינן בבחי' מציאות ניכרת כלל, ה"ה בבחי' פשיטות ובבחי' התאחדות והתערבות כו'⁸, וע"י הצמצום נמשכו להיות ספירות פרטיות, להיות ספי' החכ' בפ"ע ובינה בפ"ע כו'⁹. וז"ע שהקו, שהוא האור שנמשך אחר הצמצום, ה"ה קו העשוי מנקודות, היינו הספי' פרטיות כו', ומ"מ, גם כמו שהן בהקו, ה"ה בבחי' בלי מה ובבחי' פשיטות כו', רק כאשר מתלבשים בהכלים דע"ס דאצי', ה"ה נעשים בבחי' מציאות דבר מה כו'¹⁰, שהרי הכלים הם בבחי' מהות ומציאות דבר, נעשים¹¹ עי"ז האורות ג"כ בבחי' מציאות דבר. וה"ה בבחי' התחלקות מעלה ומטה, במעלתו, דהיינו בבחי' ריבוי ומיעוט האור והגילוי כו'¹², וגם בעצם מדריגתו, שהחכ' היא בבחי' מעלה בעצם מדריגתה לגבי בינה, וכן המוחין לגבי המדות כו'¹³. להיות דבשרשן הן להאיר בבחי' מדה וגבול, ומ"מ הן בבחי' פשיטות לגמרי, הנה באמצען, דהיינו בחי' הקו, למעלה מאצי', מתגלה בחי' הפשיטות שבהם, ובסופם, דהיינו בהתלבשותן בכלים דאצי', באים בבחי' מציאות דבר ובבחי' הגבלה והתחלקות כו', והיינו שמתגלה בחי' הגבלה שלהם כו'. וכמו"כ יש בזה התחלקות בעולמות, שהע"ס דאצי' אינן כמו הע"ס שלמעלה מאצי', וכן הע"ס דבריאה לגבי אצי' כו'¹⁴. אמנם האו"מ בשרשו הוא בחי' האוא"ס שהוא בבחי' גילוי מן העצם¹⁵, שאין ענינו להאיר את העולמו, כ"א בבחי' גילוי מן העצם, שהגילוי הוא מעין העצם, וע"כ נק' א"ס, שהוא בבחי' פשיטות ממש ובבחי' בלי גבול כו'. וע"כ, על עצם האור, מצד הפשיטות שלו, אינו שייך בו שם כלל¹⁶, רק בבחי'

קב"ח

(7) פט"ו ואילך (ע' לב ואילך).

(8) פי"ט ואילך (ע' לט ואילך).

(9) פכ"ב ואילך (ע' מו ואילך).

(10) פל"א ואילך (ע' סו ואילך).

(11) נעשים: אוצ"ל: ולכן נעשים.

(12) פל"ג ואילך (ע' עג ואילך).

(13) פל"ז ואילך (ע' פד ואילך).

(14) פמ"ה ואילך (ע' קד ואילך).

(15) פמ"ט ואילך. פנ"ג ואילך (ע' קז ואילך. ע' קל ואילך).

(16) פנ"ו ואילך (ע' קלט ואילך).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה אחרי ה"א תלכו בשערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"א כו, א ואילך. לקו"ת ואתחנן ב, א – כנסמן לקמן בהערות.

(2) נוסח תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כו, א).

(3) ראה לקו"ת נצבים מז, א ואילך. נא, ב. דרושים לר"ה נד, סע"ד.

(4) ויקר' רפכ"ט. תוד"ה לתקופות – ר"ה ת, א. ועוד.

(5) ויקר' שם. וראה תוס' שם. ר"ן לר"ה טז, א. חדא"ג מהרש"א שם. בחי' בראשית א, ג.

(6) פרק זה הוא כעין סיכום ממה שנתבאר מתחילת

ההמשך עד כאן.

התפשטו האור שייך שם רצון, להיות שענין הרצון הוא רק גילוי העצם כו'. וכאשר הוא בבחי' רצון, ה"ה בבחי' מקיף עכ"פ לעולמו כו'. אבל אין בו התחלקות. וכמו שהרצון פועל בכל הכחות והאיברים בשוה¹⁷, ברגל כמו בראש, כמו"כ במקיף, הוא בכל העולמות בשוה כו'. ונת¹⁸ דמ"מ, להיותו בבחי' מקיף, הרי יש לו שייכות אל הפנימי, ע"כ יש בזה מקיפים כללים ומקיפים פרטים כו', דמקיפים הכללים הן בחי' טה"ע וטה"ת, דטה"ע זהו בחי' העיגול הגדול שלפני הקו, שסובב כללות ההשתל' דקו כו', וטה"ת זהו בחי' מחה"ק, שסובב ומקיף ג"כ כללות ההשתל' אחר הצמצו' כו'. ומקיפים פרטים הן הכתרים שבכל העולמות, כתר דאצי', שהוא הרצון להאציל האצי', וכתר דברי', הרצון לברוא כו'. ומה שצריכים מקיפים פרטים¹⁹, הוא לפי שבהמקיף הכללי, הרי הכל שם בהשוואה, עשי' כמו אצי', די"ל ששווים שם גם בבחי' האור והגילוי, ובד"כ הם לא בבחי' מציאות ניכרת להיות בהם התחלקות כו', וע"כ צריכים רצון פרטי לכל עולם בפרט כו'. וגם, שהרצון כללי הוא רצון נעלם עדיין, בבחי' הסכם והחלט לבד כו', והכתרים הן בחי' רצון גלוי כו', וז"ע כתר דאצי', שהוא בחי' רצון גלוי להאציל אצי' כו'. וגם, דא"ק הוא בבחי' א"ס עדיין, וע"כ, בכדי שיהי' התהוות ע"ס, צ"ל רצון פרטי כו'. והמקיפים פועלים בעולם, דבחי' העה"ג²⁰ שלפני הקו הוא שנותן כח הביטול בהכלים. ולעתיד שיהי' גילוי בחי' העה"ג, יהי' הגוף הגשמי אלקות. ובזה דבכל²¹ קומה דא"ק לפניך תשתחוה²², הנה כל הנבראים הכלולים בא"ק בטלים לאוא"ס ב"ה. ומבחי' פנימיות א"ק נמשך הארה בנש"י, והוא הכח דמס"נ על קדה"ש שבכאו"א, וגם מה שנק' בשם כלה²³, בחי' כלות הנפש, וגם הביטול דהקדימו נעשה לנשמע²⁴. ומבחי' כתר דאצי' הוא בחי' האהמ"ס ורעו"ד, ובחי' הרהורי תשובה שנופלים פתאום²⁵, וגם משארז"ל²⁶ אכל בי עשרה שכינתא שרי' כו'.

קיצור. תוכן הענין, די' שרשי האורות דאו"פ באוא"ס שלפני הצמצום, והוא מה שאוא"ס שיער בעצמו להאיר במדה וגבול, והן הע"ס הגנוזות, ושם הן בבחי' אחדות ממש, וע"י צמצום²⁷ נמשכו ספי' פרטיות בהקו, בבחי' נקודות, שהן ג"כ בבחי' פשיטות, ובהכלים הם בבחי' מציאות, ויש בהם מעומ"ט במעלתן ומדריגתן. והאו"מ בשרשו הוא בחי' גילוי העצם בבחי' א"ס ממש. ומ"מ, יש מקיפים כללים ופרטים, מקיפים הכללים הוא בחי' טה"ע שלפני הצמצום, וטה"ת בחי' מחה"ק שאחר הצמצום, ומקיפים פרטים הן בחי' הכתר של כל עולם. וכל המקיפים פועלים למטה.

קב"ט (סט) **והנה** כשם דכתר דאצי' הוא רצון פרטי ורצון גלוי לעולם אצי'²⁸, כמו"כ כתר דברי' הוא רצון פרטי וגלוי להתהוות עולם הברי' כו', דתחלה הי' הכל כלול במחה"ק דא"ק²⁹, שעלו שם כל העולמות וההשתל', והכל הי' בהשוואה כו', ואח"כ נמשכו

(17) לעיל פמ"ט ואילך (ע' קיח ואילך).

(18) לעיל פנ"ט (ע' קמט ואילך).

(19) מכאן עד סוף הפרק – נתבאר לעיל פ"ס טו (ע' קנב) ובכ"מ.

ואילך.

(20) = העיגול הגדול.

(21) דבכל: אוצ"ל: דוכל.

(22) תפלת נשמת כל חי.

(23) ראה מכילתא ופרש"י יתרו יט, יז.

(24) משפטים כד, ז. שבת פח, א.

(25) ראה לקו"ת תצא לו, ד. האוינו עא, ד. שה"ש טו, ד.

ובכ"מ.

(26) סנהדרין לט, א.

(27) צמצום: אוצ"ל: הצמצום.

(28) אצי': אוצ"ל: האצי'.

(29) ראה לעיל פנ"ט (ע' קנ).

רצונות פרטיות לכל עולם בפרט, והו"ע כתר דברי' וכתר דיצי', עד כתר דעשי', שזהו רצון פרטי לעולם העשי' כו'.³⁰ וזהו שאנו אומרים בברכת יוצר, אלקי עולם ברחמיק הרבים רחם עלינו אדון עוזינו צור משגבינו מגן ישעינו משגב בעדינו, דאדון עוזינו הוא בחי' המקיף דמל' דאצי' כמו שהוא באצי', ואח"כ צור משגבינו מגן ישענו כו', הן ג' מקיפים דג' עולמות בי"ע כו'.³¹

וביאור הענין הוא³², דהנה אי' בזהר בהתחלתו³³, בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטה"ע כו', ופי' בריש הורמנותא דמלכא הוא בתחלת רשות ורצון המלך כו'.³⁴ דהנה, עצמות אוא"ס הרי אינו בבחי' רצון עדיין, כי בחי' הרצון, הגם שהוא בבחי' גילוי העצם, והוא בבחי' א"ס (שלמע' מהע"ס שהן להאיר בבחי' מדה וגבול כו'), מ"מ, ה"ז ענין פרטי, דהיינו רצון כו'. והגם שאין זה כח פרטי, היינו שאינו מהות כח בפ"ע, שהרי כל ענין הרצון הוא רק הטיית והמשכת העצמיות כו', וכמשנת"ל פמ"ט³⁵ ההפרש בין הרצון לכל הכחות, דכל הכחות הן מהות כח' בפ"ע, שאינן העצמיות דהנפש, וכמו כח השכל, שהוא מהות כח בפ"ע, שאינו הנפש עצמו, וכן כח החסד וכה"ג, ועם היות שהנפש הוא המשכיל, היינו שהוא משכיל ע"י כח השכל שבו, שאין זה עצמיות שלו כו', אבל הרצון אינו מהות כח בפ"ע, כ"א הוא הטיית והמשכת העצמיות דנפש לבד כו', וכמו"כ הוא הדוגמא למע', דענין הרצון הוא רק המשכת העצמות כו', מ"מ, הרי העצמות למע' מזה, ואינו כגדר רצון בעצם. וכמשנת"ל פנ"ו³⁶, דעצם האור הוא בבחי' א"ס ממש, שאינו שייך בו שם רצון, והרצון הוא רק בבחי' התפשטות האור כו', ובפרט בחי' התגלות הרצון, שהוא המשכת הרצון באיזה דבר, אין זה שייך בעצמות כו'. ובאמת באוא"ס בכלל אינו שייך ענין דבר כלל, ולא ענין המשכה באיזה דבר, דלפני הצמצום הרי הכל הוא בבחי' התכללות בעצמות, לא בבחי' המשכה כו' (וכמ"ש במ"א³⁷ בענין אתה הוא הוי' לבדך כו'.³⁸) וא"כ, מה שאנו אומרים המשכת העצמות והתגלות הרצון, הרי אין זה המשכה והתגלות ממש (כי הכל הוא בעצמות גופא), ולא לאיזה דבר מה כו'. מ"מ, גם מה ששייך לומר בהאור א"ס, אינו שייך בעצמות כו' (היינו גם בעצמות האור כו'). וז"ע בריש הורמנותא דמלכא, דהיינו שמבחי' העלם עצמותו ית' שלמע' מגדר רצון, בא לידי רצון כו'. והוא ענין א' עם מ"ש בע"ח³⁹, דטרם שנאצלו הנאצלים הי' אור עליון פשוט כו', דהכוונה במ"ש טרם שנאצלו הנאצלים הוא, טרם שעלה ברצונו ית' להאציל כו', והוא בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' רצון כו', וכשעלה ברצונו הפשוט להאציל, זהו בחי' הורמנותא דמלכא שבזהר.

וזהו דבהתחלת פסוד"ז, דכללות ענין פסוד"ז מדבר בענין בריאת והתהוות העולמות, הנה בהתחלת פסוד"ז אומרים ברוך שאמר והי' העולם, ונודע דאמירה היא בלב⁴⁰,

(30) ראה לעיל פס"ג ואילך (ע' קס ואילך).
 (31) ראה לקו"ת בהר מד, ב. שלח לת, ד ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תקיד ואילך. ע' תקבד. מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ע' אמב ואילך.
 (32) בהבא לקמן – ראה שערי תשובה שבהערה 1.
 (33) טו, א.
 (34) דרך אמת לזהר שם.
 (35) ס"ע קיח ואילך.
 (36) ע' קמ.
 (37) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"ב ע' תרעה. אוה"ת ויחי שפה, ב ואילך. שצה, ב ואילך.
 (38) נחמי' ט, ו.
 (39) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 (40) ראה זהר ח"ב יז, א. כה, ב. ח"ג יז, ב. מו"נ ח"א פס"ה.

היינו במח' ורצון כו', ומה הי' אמירה זו, הוא, שיהי' ענין נבדל מעצמותו, והוא שיהי' העולם כו'. ומ"ש והי' העולם, הוא ל' עתיד, שבדאי עתיד להיות, כי ההוא אמר בעצמו ולא יעשה⁴¹, לבוא לגילוי גמור כו' (וי"ל מ"ש והי', ע"פ מ"ש במ"א⁴², דוהי' אותיו הוי"ג⁴³, רק שאותיו ו"ה קודמים לאותיות י"ה, דאותיות ו"ה הי' מורה אצלם על השמחה, וכמ"ש במד"ר איכה⁴⁴ ע"פ⁴⁵ היו צריה לראש, לא אמרית⁴⁶ וי אלא וה אמרי, והיינו, שזהו השמחה שיתגלה לעתיד מה שישמח ה' במעשיו⁴⁷, ע"י הבירורים שנתבררו בעשי' דוקא, כמ"ש בלק"ת בד"ה ה' לי בעוזרי⁴⁸. וזהו ג"כ ענין והי' העולם, להיות דפנימי' הכוונה בהרצון שבהתהוות העולמות הוא שיהי' עבודת הבירורים למטה, שע"ז נשלמה הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'⁴⁹, וע"כ אומר והי' העולם, דהיינו השמחה העליונה כבי' שיהי' ע"י התהוות העולמות, שזהו פנימיות הרצון כו'. וזהו והי', ו"ה קודם, שהיא ל' שמחה. גם נודע מ"ש במד"ר ריש מג"א⁵⁰, דוהי' מורה על השמחה, שזהו שמחה הנ"ל. והי' ע"ד מה שאמרו⁵¹ במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, דהיינו מה שעלה לפניו ית' שיהיו צדיקים שיקיימו תומ"צ למטה, שע"ז הוחלט הרצון דברה"ע כו', כמו"כ הו"ע והי', שבהרצון להתהוות יש בו פנימי' הרצון, שזהו השמחה כבי' בעבודת הבירורים כו'. גם י"ל, דידוע⁵² דזו"ג יש להם שרש גבוה יותר מחו"ב, דז"א בעתיקא אחיד ותליא כו'⁵³, וגם בחי' המל' שרשה ברדל"א, למע' מהט"ס, כמ"ש בע"ח⁵⁴, וזהו והי', ו"ה קודמים ל"ה כו'⁵⁵. ובד"כ זהו ג"כ מה ששייך לבירורים, וכנודע דהבירורי' למטה (דהיינו בדרך מלמטלמ"ע כו') הן הבירורים דבחי' מל', בכח הארת ש' מ"ה דז"א כו', וכמ"ש במ"א⁵⁶, וזהו דבשרשם הקדום, ו"ה קדום כו'). או והי', שמיד נתהווה, כי מיד שעלה ברצונו הפשוט, גליף גליפו כו'⁵⁷ (ומ"מ, האמירה שאמר והי' העולם, הי' למע' עדיין מבחי' גליפו הנ"ל, וכמשי"ת⁵⁷).

קל

וענין רשות ורצון הוא, שהרצון אינו הכרחי ח"ו. דהנה, מה שעלה ברצונו ית' שיהי' ענין נבדל מעצמותו, הוא מצד היכולת שבעצמו' כו', וכידוע דהתהוות היש הוא ביכולת העצמות דוקא, וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד⁵⁸, דא"ס עצמותו ומהותו שמציאותו מעצמותו, ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו, הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה כו'. ובחי' היכולת שבעצמות להוות יש מאין, זהו סיבה להיות עלה ברצונו כו' (ואין זה היכולת⁵⁹ שבעצמות

(49) ראה תנחומא נשא טז. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(50) אסת"ר פתיחתא יא.

(51) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.

(52) ראה תו"א יתרו עב, סע"ב ואילך. לקו"ת חוקת נח, ב.

(53) זח"ג רצב, א (אד"ז).

(54) שער יג (שער א"א) פ"ב. לקו"ת שם.

(55) ראה גם סה"מ פר"ת ע' קיז.

(56) ראה תו"א וישב כט, ב. שער האמונה פנ"א (פב, א).

המשך תרס"ו ע' תקכב. ע' תשג.

(57) פ"ע (ע' קעט ואילך).

(58) סימן כ (קכ, סע"א ואילך).

(59) היכולת: אוצ"ל: שהיכולת.

רמב"ן בראשית א, ג (הובא בשל"ה קנב, סע"א). לקו"ת שלח לט, ב. חוקת נח, ג ואילך. וראה שדי חמד כללים מערכת א סקס"ח.

(41) ע"פ בלק כג, יט.

(42) ראה לקו"ת פ' ראה ל, ד. סה"מ תרמ"א ע' רסת.

(43) ראה תקו"ז בהקדמה (ט, ב). שערי אורה להר"י גיקטליא שער ה (סה, ב). פרדס שער כא (שער פרטי השמות) פי"ד-פ"ט"ו. עץ חיים שער מד (שער השמות) פ"ז.

(44) פ"א, לא.

(45) איכה א, ה.

(46) אמרית: כ"ה גם בלקו"ת שם. באיכ"ר שם: אמרתי.

(47) תהלים קד, לא.

(48) דרושים לשמע"צ פט, א.

היא בבחי' סיבה ח"ו אל הרצון כו', ור"ל שהיכולת והרצון אינו בבחי' סיבה ומסובב כו', אך מבחי' היכולת בא בחי' הרצון כו'). ומאחר שהיכולת הוא סיבת הרצון, ממילא אין הרצון הכרחי ח"ו, שהרי זהו ענין היכולת, שאינו מוכרח, דדבר הכרחי אין זה יכולת, וכל ענין היכולת הוא שאינו מוכרח בהדבר כו'. וז"ע רשות ורצון, שהרצון הוא בבחי' רשות כו', וכמ"ש בשל"ה שער האותיות אות רצון⁶⁰, שעלה ברצונו ב"ה לברוא את העולם ברצונו הטוב, בנדבה, בלי הכרח כו'⁶¹.

קיצור. וכמו"כ יש כתר דברי' ויצי' ועשי', והו"ע צור מגן ומשגב, ג' מקיפים. ויקדים מ"ש בזהר בריש הורמנותא דמלכא, והוא, דמבחי' העלם העצמות, שאינו בגדר רצון, בא לכלל רצון בעצמותו. וזהו שאמר והי' העולם, אמירה ברצון שיהי' עולם, שהו"ע עליית הרצון להאציל ולברוא. ופי' והי', השמחה מענין הכירורים שעלה בעצמותו, במי נמלך. גם הוא שרש ו"ה שלמעלה מי"ה. וענין רשות ורצון היינו שהרצון בבחי' רשות, כי הוא בא מבחי' היכולת שבעצמותו להוות.

ע"ז) **והנה** הרצון הזה הוא רצון כללי, שאין בו עדיין ענינים פרטיים כלל. וז"ש ברוך שאמר, שהוא בחי' אמירה אחת לבד כו'⁶². והגם שבהכרח לומר שהרצון (גם קודם ההשערה) כולל בעצמו כל מה שיתהווה כו', הנה זהו בהעלם לגמרי בהרצון הכללי, ואינם ניכרים הפרטים כלל, גם לא לעצמו כו' (דבד"כ בחי' האוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' גילוי לעצמו לבד כו', וכשמדברים בפרטי המדרי' שבאוא"ס, הנה בחי' רצון הנ"ל הוא בעצמותו גופא בחי' האור השייך אל הזולת כו', וכמ"ש במ"א⁶³, ועמשת"ל פט"ז⁶⁴, אך בד"כ, מה שלפני הצמצום הכל הוא לעצמו עדיין כו', וע"כ, בבחי' הרצון הפשוט שאינם ניכרים הפרטים עדיין, היינו שאינם ניכרים עדיין גם לעצמו כו'). וזהו ענין ברוך הוא, שהוא המשכת ההעלם אל הגילוי, והיינו שזה שיש בהעלם בהרצון, יבוא לידי גילוי לעצמו כו', והו"ע ההשערה בכח כל מה שעתידי להיות כו'. ועז"א⁶⁵ בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו, דהחקיקה הו"ע ההשערה כו'.

קלא

וכ"ז באוא"ס שלפה"צ, ואינו שייך עדיין שיהי' התהוות העולמות, דגם בחי' ההשערה בכח, הכל הוא באוא"ס, שאינו בערך ההתהוות עדיין כו' (דגם בבחי' האורות דנת"ל פט"ז⁶⁵ ופכ"ז⁶⁶ דרשי האורות שזהו ההשערה להאיר בבחי' מדה וגבול, ושזהו שרש בחי' ממכ"ע, מ"מ, ה"ז בבחי' סובב לגבי הקו כו', וכמ"ש במ"א⁶⁷, והיינו שזהו בבחי' הבדלה בערך מבחי' הקו כו', וכ"ש דבבחי' הכלים הרי בחי' ההשערה שבאוא"ס שלפני הצמצום היא בבחי' הבדלה בערך כו', שהרי בכלים ריחוק הערך דהכלים לגבי שרשם ומקורם הוא יותר מבאורות, דבאורות, הרי גם האור כמו שהוא בגילוי בבחי' מציאות אור, הרי אינו בבחי' מציאות ממש, דכללות האור ה"ה בבחי' אין כו', וכמשת"ל פי"ד⁶⁸, דמה שהאור

64) ע' לג ואילך.

65) ע' לד.

66) ע' נו.

67) ראה המשך תרס"ו ע' רסד. ועוד.

68) ע' לא.

60) קו, ב. וראה ספר השיחות תורת שלום ע' 220.

61) ראה גם סה"מ עזר"ת ע' קצד. עטר"ת ע' תקטז.

62) ראה לקו"ת נשא כת, ב. שה"ש מא, ד. וראה לעיל

פכ"ג (ע' מח).

63) ראה המשך תרס"ו ע' רסב ואילך. סה"מ עת"ר ע' לו

ואילך.

נעשה בבחי' מציאות, ה"ז מ"מ ע"י הכלי כו', וא"כ, ריחוק הערך דהאור לגבי שרשו ומקורו, אינו גדול כ"כ כמו בכלים, שהן בבחי' מהות ומציאות דבר, ושרשי הכלים, שהן אותיות הרשימו, שז"ע גליף גליפו כו', הרי אינו בבחי' מציאות דבר כלל וכלל כו'. וע"כ נת"ל פ"י⁶⁹, די"ל, דהכלים לגבי שרשם ומקורם שלפני הצמצום, הן באין ערוך לגמרי כו'. וא"כ מובן, דבחי' ההשערה בכח אינו בערך ההתהוות כו'. אמנם כאן מדברים בהאוא"ס הבל"ג, והיינו אור הא"ס המשער כו', דידוע דקודם הצמצום הי' האוא"ס מאיר בגילוי ממש באותיות הרשימו כו', והאור הא"ס, לא מיבעי כמו שהוא בבחי' הרצון הפשוט (טרם ההשערה כבי'), שאינו בערך ההתהוות, אלא גם כמו שהוא בבחי' ההשערה, אינו בערך ההתהוות כו'). ובכדי שתהי' ההתהוות הי' צ"ל הצמצום באוא"ס, שהוא בבחי' סילוק האור כו' (ועמשנת"ל פכ"ח⁷⁰) (וידוע שע"י סילוק האור נעשה אותיות הרשימו בבחי' מציאות כו', וכמ"ש במ"א⁷¹). וזהו שאחר ברוך הוא, שזהו בחי' ההשערה שלפני הצמצום, או' ברוך אומר ועושה, שהוא בחי' האמירה השייך לעשי', ופועל ההתהוות, והוא בחי' הרצון ומחה"ק דא"ק, שזהו ג"כ בכללות ההשתל', וכמא"י⁷² צופה ומביט כו', רק שזהו לאחר הצמצום, וע"כ הוא בחי' הרצון השייך לפועל כו'. וזש"א ברוך אומר ועושה, דבתחלה אומר שאמר סתם, מפני שאינו שייך עדיין לעשי', רק או' שאמר והי' העולם, שהוא הרצון להיות דבר נבדל כו', אבל אינו שייך לעשי' עדיין כו', וכאן או' אומר ועושה, שיש לזה שייכות לעשי' כו'.

אך גם אמירה זו היא בבחי' מח' ורצון עדיין, שז"ע אומר ועושה, דאמירה היא בלב כו'⁴⁰. אמנם ברוך גוזר ומקיים, הוא בחי' הגזירה בדבור, להיות קיום הדבר, וכמו עד"מ מלך שגוזר אומר בדבור להיות כך וכך, שבדאי יהי' הדבר, משא"כ כשהוא במח' לבד, יוכל להיות שלא יבוא עדיין לפועל כו', או שיומשך עוד זמן הרבה כו', אבל כשגוזר בדבור, ודאי יהי' הדבר תומ"י כו'. ועד"ז הוא הדוגמא למע' במש"א גוזר ומקיים, הוא שבא לידי דבור, שזהו בחי' יצי' דכללות, שהוא בחי' ההתגלות מא"ק כו'. וי"ל ע"פ משנת"ל פס"ה וס"ו⁷³, דמחה"ק דא"ק הוא בבחי' הסכם לבד עדיין, ולא בבחי' רצון ממש, והיינו דבמדרי' שאחר הצמצום, הנה בחי' א"ק הוא רק בבחי' הסכם, ואינו מוכרח עדיין להיות התהוות המציאות בפומ"מ כו', ולכן, מה שנתהווה בבחי' א"ק, שהרי כשעלה במח' מיד נתהווה כו', ה"ז לא בבחי' מציאות עדיין, וכמ"ש בע"ח⁷⁴, דכלים דא"ק הן רק בחי' שרש נשמות דגופות כו'. אבל בבחי' הדבור, שזהו בחי' יצי' דכללות, נתהווה מיד, דהיינו כמ"ש בע"ח שער העקודים⁷⁵, דהתחלת הכלים הוא בעקודים כו'⁷⁶, ועם היות שהיא רק בבחי' כלי אחד⁷⁷, מ"מ, הרי זה בחי' כלים כו'.

קלב

ענינים ע' פז. סה"מ תרנ"ט שם. וש"נ.

(75) פ"א.

(76) ראה גם לקמן פ"ב (ע' קפז).

(77) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. שער ז

(שער מטי ולא מטי) פ"א. תו"א נח י, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר

הזקן פרשיות ח"א ע' סד ואילך. תורת חיים נח סה, ד ואילך.

ובכ"מ.

(69) ס"ע כא ואילך.

(70) ע' נח ואילך.

(71) ראה לקו"ת בהר מג, ב ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' נו.

לעיל פ"א (ע' כג). וש"נ.

(72) נוסח ברכת זכרונות.

(73) ע' קסז ואילך.

(74) שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ב. וראה אוה"ת

ואח"כ ברוך עושה בראשית, הוא בחי' עשי' דכללות, דהיינו עולם האצי, שנק' עשי', ע"ש בחי' הכלים דאצי, שהן בבחי' מציאות דבר כו', וכמ"ש במ"א⁷⁸. וזהו עושה בראשית, בחי' החכ' שנק' ראשית, לפי שהיא ראשית ההשתל⁷⁹, והיא בחי' עשי' לגבי אוא"ס, וכמ"ש⁸⁰ כולם בחכ' עשית, שהחכ' היא בחי' עשי' כו'⁸¹. ופי' עושה בראשית הוא, מה שהחכ' היא בחי' עשי', ומה שע"י החכ' הוא עשיית והתהוות העולמות בפומ', וכמ"ש⁸² בראשית ברא, בחוכמתא ברא כו'⁸³, וכתיב⁸⁴ בחכ' יבנה בית כו'.

קיצור. והנה בהרצון הנ"ל אינם ניכרים הפרטים, גם לא לעצמו כבי', וע"כ שיער בעצמו מה שעתיד להיות, והו"ע גליף גליפו. וזהו ברוך הוא. וג"ז אינו בערך שיהי' מזה ההתהוות, דלפני הצמצום, הרי גם בבחי' ההשערה הי' גילוי אוא"ס הבל"ג. וע"י הצמצום, בחי' סילוק האור, נתהווה בחי' מחה"ק דא"ק, שזהו ג"כ אמירה במח', רק ששייך לפועל. וזהו אומר ועושה. ולהיות שזהו בבחי' הסכם בלבד, הי' אח"ז התגלות הרצון, שז"ע גוזר ומקיים, והוא בחי' יצי' דכללית. ואח"כ עושה בראשית, בחי' עשי' דכללית.

(עא) **נמצא** שיש כאן ה' מדרי'. בחי' הרצון הפשוט, שז"ע בריש הורמנותא דמלכא, שבמדרי' זו לא יש עדיין פרטים כלל, גם לא בבחי' גילוי לעצמו כו'. ומה שגליף גליפו בטה"ע, הוא בבחי' התגלות הפרטים, אבל הוא לעצמו עדיין כו', והוא באוא"ס שלפני הצמצום כו'. ואח"כ ג' מדרי' לאחר הצמצום, והן בחי' בי"ע הכללים כו'. ובד"כ זהו בחי' נר"ן וח"י, דבחי' הרצון הפשוט, להיות שאין בו מדרי' פרטים גם לעצמו, זהו בחי' יחידה כו', ובחי' ההשערה בכח, הוא בחי' חי', וכנודע דבחי' חי' הוא שיש לזה שייכות אל הפנימי כו'⁸⁵. וכמו בבחי' כתר דאצי' בפרט, בחי' חי' זהו בחי' חיצוניו' הכתר, שנקרא ריש ומקור לנאצלים⁸⁶, ויש שם התכללות הע"ס, וכידוע⁸⁷ בענין מאה שנה כו'⁸⁸, אך הספי' דשם הן בבחי' חקיקה כו', וכמ"ש בלקו"ת בהביאור דאם בחקותי⁸⁹, ובהבי' דזאת חקת התורה⁹⁰. ובחי' בי"ע הן ג' מדרי' נר"ן כו'.

ובכ"א מהה' מדרי' אומר ברוך, שהוא בחי' ההמשכה, להיות דבחי' העצמות הוא למע' גם מבחי' הרצון הפשוט, שהוא בחי' הארה לבד כו' (וכמשנת"ל פ"ט⁹¹), עז"א ברוך שאמר כו', להיות המשכת האמירה והרצון הפשוט כו', דהיינו שמבחי' עצמות א"ס ב"ה, שקדוש ומובדל לגמרי מגדר עולמות, יהי' המשכת בחי' הרצון הפשוט וההמשכה

(84) משלי כד, ג. וראה תורת חיים בראשית ז, א.
 (85) ראה גם סה"מ תרס"א ע' רב. תרס"ב ע' רפז.
 (86) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.
 (87) ראה אוה"ת חיי שרה קי, ב.
 (88) חיי שרה כג, א.
 (89) בחוקותי מו, ב ואילך.
 (90) חוקת נט, ג ואילך.
 (91) ע' קעז.

(78) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ע' שפח ואילך.
 אוה"ת ענינים ע' קכת. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א
 תרנ"ח ע' צד.
 (79) ראה לעיל פ"ו (ע' יג). וש"ב.
 (80) תהלים קד, כד.
 (81) ראה תניא פ"ב בהגהה. לקו"ת תזריע כא, רע"א.
 (82) בראשית א, א.
 (83) תרגום ירושלמי עה"פ (ושם: בחוכמא).

מההעלם כו'. והענין הוא, דהנה, תחלת הבריאה הי' מצ"ע⁹², מצד כי חפץ חסד הוא⁹³, ואח"כ באתעדל"ת תליא מלתא⁹⁴, ועז"א ברוך שאמר, להיות המשכת הרצון כו'.

והגם דהאור והחיות חיצוני של העולמות (שזהו בכלל בחי' יחוד חיצוני דאו"א כו') נמשך מעצמו, גם בלי אתעדל"ת, וכמ"ש במ"א⁹⁵ שזהו הכריתות ברית דנת, וכמ"ש⁹⁶ עוד כל ימי הארץ כו', מ"מ, ג"ז צריכים להמשיך ע"י עבודה כו'. שז"ע ר"ה, שצריכים להמשיך בחי' הרצון לעולמות בשרש הראשון, וכמ"ש⁹⁷ זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, בתחלת כל ההשתל' באו"א שלפה"צ, בחי' הורמנותא דמלכא כו', להיות דבר"ה חוזר כל דבר לקדמותו⁹⁷, וה"ז כמו תחלת הבריאה, וכמ"ש⁹⁸ מרשית השנה, חסר א'⁹⁹, שהאור והחיות מסתלק למע' כו'¹⁰⁰. והגם דסילוק האור דר"ה הוא ג"כ רק בפנימיות, אבל חיצוניות החיות נשאר כו', דמשו"ז העולם הוא בקיומו כו', וכמ"ש במ"א¹⁰¹, הנה באמת האור והחיות הוא במיעוט מאד בליל א' דר"ה, עד תקיעת שופר¹⁰⁰, דז"ע בחי' דורמיטא דז"א¹⁰², שהאור הוא במיעוט מאד כו', וממשיכים אור וחיות חדש ע"י תקיעת שופר וט' ברכות¹⁰³ דמוסף דר"ה כו'. וכן הוא בכל יום¹⁰⁰, דלילה הוא זמן החשך, ובחי' סילוק האור, ונשאר רק מעט חיות, והו"ע השינה, בבחי' קיסטא דחיותא כו'¹⁰⁴, דתרעין דג"ע אסתימו בלילה¹⁰⁵, דכל ההשפעות בעולם הוא מג"ע, ובלילה תרעין דג"ע אסתימו כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה והבדילה הפרוכת בפ' לך¹⁰⁶, ובכל יום צריכים להמשיך מחדש כו'. והעיקר הוא להמשיך תוס' אורות להיות הגילוי למטה כו'. וזהו ג"כ ענין המשכת הרצון למלוכה דר"ה, דמה שבר"ה נמשך רצון לעולמות, הוא ע"י המשכת הרצון למלוכה שממשיכים בר"ה, וענין המלוכה הוא להיות גילוי אור למטה כו', דפעם הראשון מלוכה שנא' בתורה הוא גבי קרי"ס¹⁰⁷, כמ"ש¹⁰⁸ ה' ימלוך לע"ו, והרי בקרי"ס הי' גילוי או"א למטה כו'¹⁰⁷. וזהו ג"כ ענין המשכת המלוכה דר"ה, וכנודע¹⁰⁹ ההפרש בין מלוכה לממשלה כו'¹¹⁰, דמה שאנו מבקשים¹¹¹ מלוך על העולם בכבודך כו' הוא שיהי' גילוי המלוכה כו', דע"פ סדר השתל', הרי האור מתמעט ממדרי' למדרי', עד שלמטה הוא בחי' חשך והעלם והתגברות הישות כו', וע"ז הוא העבודה, להמשיך תוס' אור להיות למטה גילוי אור כו'. וע"ז¹¹² הוא ירידת הנשמות למטה, וכמ"ש¹¹³ נר הוי' נשמת אדם, כי להיות עוה"ז הוא עולם השפל והחשך עב כפול ומכופל, וצריך להרבות בנרות להאיר

קלג

(103) ראה רמב"ם הל' תפלה פ"ב ה"ו. שו"ע אדה"ז או"ח סתקצ"א ס"א.

(104) ראה זח"א פג, א.

(105) ראה זהר ח"א צב, א. קעב, א. רמב, ב. ח"ג קז, ב.

(106) יב, ג.

(107) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקטו ואילך. המשך וככה תרל"ז פפ"ב. סה"מ תרנ"ד ע' יז. המשך תרס"ו ע' תשת.

(108) בשלח טו, יח.

(109) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נה, סע"ב. נו, סע"ב ואילך.

(110) ראה גם ראב"ע וישב לז, ת. גור ארי' בראשית יז, א.

(111) תפילת העמידה דר"ה (ושם: מלוך על העולם כולו בכבודך).

(112) בהבא לקמן – ראה לקו"ת שבעה ערה 1.

(113) משלי כ, כז.

(92) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) ספ"ו. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ב. לקו"ת נצבים מז, ב. דרושים לר"ה נג, ג. נו, ג. נח, ב.

(93) מיכה ז, יח.

(94) ראה לקו"ת שם.

(95) ראה סה"מ תר"ל ע' קה. תרנ"ד ע' קעז ואילך.

(96) נח ח, כב.

(97) ראה לקו"ת נצבים נא, ב.

(98) עקב יא, יב.

(99) ראה ר"ה טז, ב.

(100) ראה תניא אגה"ק ס"ד (קכ, ב ואילך).

(101) ראה לעיל ספמ"ט (ע' קכ). וש"נ.

(102) ראה פרי עץ חיים שער ר"ה פ"ב. שער השופר רפ"א.

פ"ד.

את החשך, וע"כ ברא אלקים את האדם, שהוא נר המאיר הארת ש' הוי' בבחי' גילוי, להאיר את העוה"ז, להיות אתהפכא חשוכא לנהורא¹¹⁴. ועז"נ¹¹⁵ והי' ברכה, ברכה בקרב הארץ¹¹⁶, שהוא בחי' ההמשכה להיות הגילוי למטה כו'. והיינו שע"י שממשיכים האור בגילוי בנפשם, ע"י ההתבוננות שמתבוננים באלקות, וההתבוננות היא בהעמקת הדעת, שלא תהי' בבחי' מקיף לבד, כ"א שיהי' נרגש בפנימיות, שאז יגיע הדבר לעצמות נקודת נפשו, ויתעורר בהתעוררות אמיתי, שיהי' חפצו באמת באלקות, ולא ירצה כלל להיות בחשכת החומריות דנה"ב, רק רוחו¹¹⁷ ונשמתו אליו יאסוף, בבחי' התאחדות באלקות כו'. ועי"ז הוא מברר ומהפך ג"כ חשכת העולם, ולהיות גילוי אלקות בעולם כו', דגם את העולם נתן בלבו¹¹⁸, שהעולם נתון בלבו של אדם, שע"י שממשיך הגילוי בנפשו, ויצא מחשכת הנה"ב כו' (ובזה יש ב' אופנים. או שיצא מהחשך, היינו שע"י הגילוי בנפשו ה"ה למע' מעניני החומרים, שע"י נחלש החומריות דנה"ב כו', או שע"י הגילוי בנפשו פועל בהנה"ב גופא לצאת מן החשך, והיינו שבההתבוננות מבין גם השכל הטבעי את הענין האלקי, ובהתעוררות המדות דנה"ב מתעורר גם הנה"ב בבחי' רצוא ואהבה לאלקות כו'. וזהו עיקר העבודה ותכלית הכוונה, וכמ"ש¹¹⁹ ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך כו'¹²⁰, ועי"ז פועל בעולם להיות אתהפכא חשוכא לנהורא¹¹⁴, שיהיו הדברים התחתונים כלים לאלקות כו').

וזהו ברוך שאמר והי' העולם, פי', להיות שאמר והי' העולם בבחי' ברוך וגילוי בלב האדם, והיינו שמההתבוננות דשאמר והי' העולם, יהי' ההתפעלות בלב כו', וכן ברוך הוא, שבחי' הוא יהי' בבחי' גילוי בלב, שיהי' הלב מתפעל כו'. וכ"ז הוא ע"י תוס' אור מלמע', שז"ע ברוך שאמר, להיות בחי' אמירה זו בבחי' תוס' אור משרשה ומקורה בחי' עצמות א"ס ב"ה, שע"י יהי' הגילוי למטה בנה"א, ובגילוי בעולם, להאיר את החשך כו', ועי"ז¹²¹ אח"כ ההמשכה מבחי' עצמות א"ס ב"ה, בחי' ישת חשך סתרו¹²², בחי' העולם העצמות, שלמעלה מבחי' אור כו'.

ועפ"ז יובן מש"א זה היום תחלת מעשיך, פי' תחלת מעשיך היינו עיקר הכוונה, תכלית הכוונה בכריאת והתהוות העולמות הוא להמשיך גילוי אור אין א"ס למטה, וזה נשלם ע"י העבודה דנשמו' ישראל כנ"ל. וזהו זה היום דר"ה, יום ברוא אדם הראשון⁵, הוא תחלת מעשיך¹²³, שזהו עיקר הכוונה בברה"ע, שממשיכים בחי' גילוי אוא"ס למטה כו'. וזהו זכרון ליום ראשון, יום ראשון הוא התחלת כל ההשתלשלות, בחי' הרצון לעולמות, בחי' הרצון הפשוט כו', ולהיות דבראש השנה ממשיכים בחי' הרצון למלוכה, שזהו מבחי' עצמות אור אין סוף ב"ה, ה"ז זכרון ליום ראשון דבחי' רצון הנ"ל, שהוא בחי' חיצוניות, ואינו בערך בחי' העצמות, ע"כ צריכים ע"ז זכרון כו', ומכל מקום

(119) ואתחנן ו, ה.

(120) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרשי עה"פ.

(121) ונ"ז: אוצ"ל: ועי"ז תהי'.

(122) תהלים יח, יב.

(123) ראה לקו"ת נצבים מז, ג. נא, ב. ובכ"מ.

(114) ראה זח"א ד, א.

(115) לך לך יב, ב.

(116) לשון הכתוב – ישעי' יט, כד.

(117) לשון הכתוב – איוב לד, יד.

(118) לשון הכתוב – קהלת ג, יא (ושם: בלבם). וראה

לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב.

נמשך הזכרון ע"ז, דעל ידי הרצון למלוכה נמשך הרצון לעולמות, ושיהי' בבחי' גילוי אור כו'. וזהו זה היום דר"ה, יום ברוא אדה"ר, הוא תחלת מעשיך, עיקר הכוונה כו', דבכ"ה כאלול נבה"ע הוא בחי' חיצוניות הרצון, אבל פנימיות הרצון הוא בנשמות ישראל, וזה ממשיכים בר"ה, והוא זכרון ליום ראשון, בחי' הרצון שבעולמות, ויהי' בגילוי כו'¹²⁴.

קיצור. נמצא יש ה' מדרי'. בחי' רצון הפשוט, ובחי' גליף גליפו, והן בחי' יחידה וחי', כי ההשערה יש לה מ"מ שייכות אל העולמות. וג' מדרי' לאחר הצמצום, והן נר"ן. וברוך שאמר הוא שיומשך מן העצמות להיות בחי' אמירה ורצון, כי עכשו באתעדל"ת תלי' מילתא. והעיקר להמשיך בחי' פנימיות הרצון, שע"ז יהי' הגילוי למטה. וזה"ע המשכת הרצון למלוכה בר"ה. וע"ז הוא ירידת הנשמה, להאיר חשך העולם, ע"י העבודה בהתבוננות ואהוי"ר, להאיר חשך הנה"ב. ובזה יובן מש"א זה היום דר"ה, בריאת האדם, תחלת מעשיך, עיקר הכוונה, זכרון ליום ראשון, הוא הרצון על העולמות.

דראש השנה הוא שהוא תחלת מעשיך, המשכת עצמות אוא"ס (שלמעלה מרצון לעולמות) ע"י עבודת האדם, ועוד ענין בראש השנה שהוא זכרון ליום ראשון, שהמשכה דעצמות אוא"ס נמשכת גם בהרצון לבריאת העולמות, וע"ז בהעולמות.

ד) ראה גם ד"ה יבחר לנו דיום ב' דר"ה תשכ"ג סעיף ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע' ז. — בהוצאה החדשה — ח"א ע' ה). אלא שהביאור שם הוא ד' תחלת מעשיך" קאי על האדם וזכרון ליום ראשון" קאי על כללות הבריאה. ובהמשך תער"ב שם, שגם "תחלת מעשיך" קאי על ההמשכה בעולם (המשכת הרצון למלוכה), וזכרון ליום ראשון" הוא "דע"י הרצון למלוכה נמשך הרצון לעולמות ושיהי' בבחינת גילוי אור". וראה הערה הבאה.

ה) דהעולמות כמו שהם מצד פנימיות הרצון, ענינם הוא לא עולמות אלא זה שעל ידם נשלמת הכוונה (שלמעלה מרצון לעולמות). חה שענינם הוא עולמות הוא ע"י שהתהוות היא מהרצון לברוא עולמות (מצד כי חפץ חסד הוא), וע"י שהרצון לעולמות נמשך מפנימיות הרצון (ראה הערה הקודמת), ההמשכה דאוא"ס היא (גם) בהעולמות שענינם הוא עולם.

124) לשלימות הענין — מועתק בזה חלק מד"ה והי' ביום ההוא תשכ"ח (סה"מ מלוקט ח"ו ע' ז ואילך. בהוצאה החדשה — ח"א ע' יד) ובהערות שם:

והענין הוא כמ"ש אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בהמאמר ד"ה זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, דצריך להבין, הרי ראש השנה (זה היום) הוא באחד בתשרי שהוא יום הששי למעשה בראשית, ואיך הוא זכרון ליום ראשון. ומבאר, דהרצון לבריאת העולם הוא חיצוניות הרצון, ופנימיות הרצון הוא בישראל. ושני ענינים אלה בזמני השנה הם בכ"ה אלול ובראש השנה. דבכ"ה אלול שבו נברא העולם הוא חיצוניות הרצון, ובראש השנה (אחד בתשרי) שבו נברא האדם, אתם קרויין אדם, הוא פנימיות הרצון. וזהו זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, דבראש השנה שני ענינים. ענין העיקרי

א) דשנת תער"ג (נדפס בהמשך תער"ב ח"א ע' קכז [בהוצאה זו — ע' קעה]) ודשנת תער"ז (נדפס בהמשך הנ"ל ח"ב ע' א'קמ).
ב) המשך תער"ב ח"א ע' קלד [בהוצאה זו — ע' קפג]. ועד"ז שם ח"ב ע' א'קמו.
ג) יבמות טא, א.

בס"ד. יום ב' דר"ה. תער"ג

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים², ואי' בזהר³, בשושנים, ששונים בהלכות. וצריך להבין מה שייך ענין ששונים בהלכות לאני לדודי כו'. גם מהו ענין הרועה בשושנים, דמרעה שייך גבי צאן כו'. ולהבין זה יש להקדים מה שנת' לעיל⁶ בה' מדרי' דברוך שאמר עד ברוך עושה בראשית, שהן ה' מקיפים דנר"נ ח"י, והו"ע בחי' הרצון פשוט והשערה בכח שבאור אין סוף שלפני הצמצום, וג' מדרי' ביי"ע הכללים שאחר הצמצום.

עב) והנה נגד ה' מדרי' הנ"ל דברוך שאמר, אנו אומרים בברכת יוצר אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עוזינו כו'. פי' אלקי עולם הוא מי שאמר והי' העולם, בחי' עצמות א"ס, בעל הרצון, שלמע' מבחי' רצון, ולמעלה מבחי' אור בכלל כו'. דהנה מבואר במ"א⁸, דעצמות אין אנו יכולים לכנות בשום שם וכינוי ח"ו, כי כל שם הוא תואר דבר מה שמתאר את הדבר הנק' בהשם ההוא, וא"כ בהכרח שהמתואר הוא באיזה מציאות דבר בעצמו, ששייך בו התפיסא וההגדרה באיזה דבר, דמשום זה אפשר לתארו, מה שבעצמות אינו שייך כל זה כו'. וגם שם מאור אינו שייך על העצמות, דשם מאור מורה שהעצם הוא בחי' אור בעצם מציאותו, רק שאינו אור בגילוי, שזהו רק הארה לבד, כ"א בחי' עצם כו', אבל בעצם מהותו הוא אור כו', ובעצמות אינו שייך לומר כן, דהגם שהאור נמשך ממנו, אין העצמות בבחי' מאור כו'. ולכן המשל דאור השמש מהשמש אינו משל מכוון עדיין לאוא"ס, דהרי השמש הוא בבחי' מאור, שזהו כל מהותו כו', והעצמות אינו בבחי' מאור כו', ואנו מכנים אותו ית' בשם מאור, לפי שאין לנו שם אחר, וכשאנו מדברים בענין האור, אנו מכנים עצמותו ית' בשם מאור, אבל באמת אינו שייך בו ית' השם מאור כו', וכמ"ש במ"א באורך⁹. ומה שאנו יכולים לכנות בעצמות הוא רק בשם בורא¹⁰, דשם זה אינו כינוי ותואר, שאינו מתאר אותו ית' באיזה ענין פרטי, כמו מאור וכה"ג, ואדרבה, מורה שהוא ית' קדמון האמיתי, וע"כ לו ית' היכולת לברוא מאין

דש"פ ראה תשל"ג.

(6) פ"א (ע' קפא ואילך).

(7) בהבא לקמן – ראה שערי תשובה שם.

(8) ראה סה"מ תרס"ח ע' קפח ואילך. לקמן ח"ב ס"ע ואקמד ואילך. ד"ה יחינו מיומים תרצ"ד פי"ד (סה"מ תשי"א ע' 38 ואילך).

(9) ראה סה"מ תרמ"ח ע' קנט. תרס"ה ע' קמט. המשך תרס"ז ע' רמב. ע' תנו. ע' תרי. סה"מ תרס"ח ע' קפח ואילך. לקמן ח"ב ס"ע ואקמד ואילך. ד"ה להבין ענין ר"ה תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' ח ואילך). מקומות שצויינו בהערה הקודמת.

(10) ראה סה"מ תרס"ח שם. מקומות שצויינו בהערה הקודמת.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה אחרי ה"א תלכו בשערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"א כו, ג ואילך. ד"ה המגיד מראשית אחרית תרל"ב (סה"מ תרל"ב ח"א ע' קו ואילך)*. ד"ה אדון עוזינו באוה"ת סידור ע' ככג ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

(2) שה"ש ו, ג.

(3) ראה זח"ב כ, ב. שם עדר, א.

(4) ראה לקו"ת פ' ראה לג, סע"א.

(5) ראה אוה"ת פ' ראה ע' תשפד ואילך. ד"ה אני לדודי

(* שמויטס, כנראה, על ד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' רכב ואילך.

ליש כו', ושהוא נמצא בבחי' מציאות בלתי נמצא כו'¹¹. וכמו שנת"ל פס"ט¹² בשם האגה"ק¹³, דכח ההתהוות הוא בעצמות דוקא, משום דמציאותו מעצמותו, ע"כ בכחו ויכולתו להוות יש מאין כו', הרי דענין הבריאה וההתהוות מורה על קדמותו ית', שמציאותו מעצמותו כו', ומאחר שמציאותו מעצמותו, הרי מציאותו ית' הוא בבלתי מציאות נמצא כו'. ולכן ההתהוות היא ג"כ באופן כזה, שנתהווה יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה, כמ"ש באגה"ק הנ"ל, וגם, שהיש באמת אינו במציאות כלל, כי מציאות היש הוא התחדשות, וכל התחדשות הוא רק כח המחדש אותו, ובלעדו לא יש ההתחדשות כלל, וכמ"ש במ"א באורך¹⁴, והרי מציאות היש הוא בדוגמא נמצא בבחי' בלתי מציאות נמצא¹⁵ (וזה מפלאי תמים דעים¹⁶, כל יכול ית', להוות דבר בדוגמת העצמות). וא"כ, הרי ההתהוות מורה על אמיתת עצמותו ית'. וז"ע אלקי עולם, שהוא ענין בורא עולם, דבשם זה אנו יכולים לכנותו, והוא המורה על אמיתת העצמות כו'.

ומש"א ברחמיך הרבים, י"ל שזהו בחי' האור והגילוי מן העצמות, אך זהו בחי' עצמות האור, שלמעלה עדיין מבחי' הרצון הפשוט כו', והוא האור כמו שהוא בבחי' א"ס ממש, שאינו¹⁷ בו שום שם עדיין כו', וממילא אינו בבחי' מקיף ג"כ, שהרי הרצון הוא בבחי' מקיף עכ"פ לעולמות, משא"כ האור שבבחי' א"ס ממש, אינו בבחי' מקיף ג"כ כו', רק הוא מקור כל המקיפים כו', דהמקיפים הן בבחי' התפשטות האור (דשם שייך שם רצון כו', וכמו שנת' לעיל פנ"ז¹⁸), וה"ה נמשכים מן האור העצמי כו'. והענין הוא, דהנה, עצמות בעל הרצון, אינו גם בבחי' מקור לרצון כו', והאור, גם בחי' עצם האור, ה"ה בבחי' מקור לרצון עכ"פ כו'. וכמ"ש במ"א¹⁹ בענין אתה הוא הוי' לבדיך²⁰, דהוא קאי על אור הא"ס, בחי' עצם האור, ונק' הוא, לפי שבו שייך בחי' העלם וגילוי כו', והיינו בחי' ההעלם של הגילוי כו', דבעצמות אינו שייך העלם וגילוי, וע"כ נק' אתה, שנמצא כמו שהוא בהעלמו כו', ובהאור שייך העלם וגילוי, היינו שזהו בחי' העלם של הגילוי כו', הרי שהוא בחי' מקור עכ"פ כו'. וזהו דבחי' עצם האור הוא מקור כל המקיפים כו'. ואין זה סותר למשנת"ל פס"ט²¹, דעם היות שהוא למעלה מבחי' רצון הפשוט, ואין לומר בו מה ששייך לומר בהרצון הפשוט כו', ומ"מ הוא בחי' מקור המקיפים כו', ועמשנת"ל פט"ז²², שזהו בחי' שרש ומקור דבחי' סוכ"ע כו'. וידוע²³ די"ג ברוך דברוך שאמר הן בחי' יגת"ד, שהן יגמה"ר, ע"כ אומר במקור כל ההמשכות, ברחמיך הרבים. ונודע ג"כ די"ג ברוך דברוך שאמר כולם הם בחי' מקיפים, ויש בזה מקיפים דאור ישר (שהן מדרי' הנ"ל) ומקיפים דאור"ח כו', וברוך שמו הוא המקור הכולל כולם כו', וכמ"ש במ"א²⁴. וזהו ג"כ ענין

קלו

(18) ע' קמה.

(19) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"ב ע' תרעה. אוה"ת ויחי שפה, ב ואילך. שצה, ב ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רנח ואילך. תרי"ס ע' מג ואילך.

(20) נחמי"ט, ו.

(21) ע' קעז ואילך.

(22) ע' לג ואילך.

(23) לקו"ת ואתחנן ב, סע"א ואילך.

(24) ראה שערי תשובה שבהערה 1 (כו, ב ואילך).

(11) ראה לעיל פמ"ט (ע' קכ). וש"נ.

(12) ס"ע קעה.

(13) סימן כ (קכ, סע"א ואילך).

(14) ראה תניא שעהיוה"א פ"א ואילך. סה"מ תרמ"ג ע' לט ואילך. תרנ"ט ע' רג. תרס"א ע' קצו ואילך. תרס"ד ע' קעט. ועוד.

(15) ראה לעיל פמ"ט (ע' קכ).

(16) ע"פ איוב לו, טז.

(17) שאינו: אוצ"ל: שאין.

ברחמיך הרבים²⁵, בחי' מקור כל המקיפים, שהוא בחי' רחמים פשוטים לגמרי, שאין בזה התחלקות מדרי' כלל כו'.

ואח"כ²⁵ נחלק לה' מדרי', נר"נ ח"י, והמקיף הראשון, מקיף דיחידה, שהוא בחי' מקיף דרצון פשוט שאמר והי' העולם הנ"ל, שהוא בחי' יחידה, והו"ע רחם עלינו כו', דלהיותו בבחי' מקיף עכ"פ אומר ע"ז רחם עלינו כו'. והמדרי' הב', בחי' מקיף דחי', והוא אדון עוזינו, שהרצון בא מהעלם אל הגילוי בבחי' השערה בכת, שז"ע ברוך הוא כו', ונק' אדון עוזנו, לפי שהמקיף דחי' יש לו שייכות אל הפנימי, ונותן כח ועוז בהפנימי כו'. וכ"ז הוא באוא"ס שלפני הצמצום כו' (בחי' אצי' דכללות כו'). ואח"כ ג' מקיפים, צור משגבינו, מגן ישענו, משגב בעדינו, שהן מקיפים דנר"ן, בחי' ב"ע הכללים כו'. צור משגבינו, בחי' מחה"ק דא"ק, וכנודע דצור הוא שרשי ההויות הן בו בהעלם כו'²⁶, דכן הוא במדרי' שאחר הצמצום בבחי' מחה"ק דא"ק, שהכל שם בבחי' העלם לגמרי (בבחי' העלם שאינו במציאות, וכמ"ש במ"א²⁷) כו'. מגן ישענו, בחי' יצי' דכללות, דמגן הוא שבא בבחי' גילוי, דז"ע שגבי אברהם כתיב²⁸ אנכי מגן לך, מגן אברהם כו'²⁹, ואברהם הוא בבחי' עקודים³⁰, וכמ"ש בע"ח שער העקודים פ"א שז"ע ויעקוד את יצחק בנו כו'³¹, והיינו בחי' יצי' דכללות³², בחי' גילוי כו'³³. ומשגב בעדינו, בחי' עשי' דכללות, דמש"א משגב בעדינו הוא ע"ש הפסוק³⁴ ה' צבאות עמנו משגב לנו כו'³⁵, והיינו שהוא עמנו בבחי' קירוב ממש, בבחי' עשי' כו'.

קיצור. וכנגד זה יש ה' מדרי' ביוצ"א. אלקי עולם הוא בורא עולם, דרק בזה יכולים לכנות בחי' העצמות, שזה מורה שמציאותו מעצמותו, ושהוא נמצא בבחי' בלתי מציאות נמצא. ברחמיך הרבים הוא בחי' אור הא"ס שלמע' מבחי' הרצון, והוא מקור כל המקיפים. רחם עלינו, בחי' הרצון פשוט שאמר והי'³⁶, מקיף דיחידה. אדון עוזנו, ההשערה בהרצון, מקיף דחי', שנותן עוז בהפנימי. צו"ר³⁷ משגבנו, מחה"ק דא"ק. מג"ן³⁷ ישענו, יצי' דכללות. משגב בעדנו³⁷, עשי' דכללות.

עג) ובפרטיות י"ל כל המדרי' האלו בבחי' מל' דאצי'³⁸. דהנהגה³⁹ ידוע בענין נעוץ תחלתו בסופן⁴⁰, שיש נעיצת התחלה בסוף יותר מבראש המתפשט⁴¹, והיינו, דבחי' מל' שהיא סופא דכל דרגין דאצי', יש בה נעיצת התחלה יותר מבחכ' שהיא

(34) תהלים מו, ח. שם, יב.
 (35) ראה אוה"ת סידור שבהערה 1.
 (36) = והי' העולם.
 (37) הגרשיים – סימן להדגשה.
 (38) ראה לקו"ת בהר מז, ב. שלח לח, סע"ד ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' רנג. מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ע' א"מב ואילך.
 (39) בהבא לקמן – ראה ד"ה המגיד מראשית אחרית שבהערה 1 (סה"מ תרל"ב ע' קו ואילך). וראה המשך תרס"ו ס"ע תנג ואילך, שכנראה מיוסד על מאמר זה.
 (40) ספר יצירה פ"א מ"ז.
 (41) ראה סה"מ תר"ל ע' שכ ואילך. תרל"ב ח"ב ע' שסז.

(25) בהבא לקמן – ראה שערי תשובה שם (כו, ג).
 (26) ראה לעיל פט"ז (ע' לד).
 (27) ראה סה"מ תר"ן ע' שס. המשך תרס"ו ע' קז. סה"מ עטר"ת ס"ע רכט ואילך. ע' תקטז.
 (28) לך לך טו, א.
 (29) נוסח תפלת העמידה.
 (30) ראה אוצרות חיים דרוש עקודים נקודים וברודים (ה), ב בהוצאת קארעץ, תקמ"ג). סה"מ תרמ"ג ע' שנה. עזרת ע' קצד. וראה גם לקמן פק"ל (ע' ורנב).
 (31) וירא כב, ט.
 (32) ראה לעיל פ"ע (ס"ע קפ).
 (33) ראה אוה"ת ורא ע' מה ואילך. ענינים ע' צו.

ראשית האצי' כו'. דהנה⁴², חכ' היא ראשית ההשתל⁴³, דההמשכה מהחכ' אל הבינה הוא בבחי' עו"ע כו'.

קלז

(והגם שנת"ל פמ"א ומ"ב⁴⁴ דחו"ב הן אין ויש, שהבינה אינה משיגה האין דחכ' כו', ונת' שם⁴⁵, דעיקר הידיעה דחכ' הוא בבחי' ראי' ובבחי' התאמתות, וגם בבחי' נקודת ההשכלה דחכ', עם היות שהוא שכלי, מ"מ, העיקר בזה הוא ההנחה בשכלו (דער לייג אין שכל), והוא בחי' האין דחכ' שאינו מושג בבינה כו', מ"מ, אצי' הבינה מהחכ' אינו בדרך יש מאין, שהרי באמת אין התהוות הבינה בעצם מהותה מן החכ', וכנודע⁴⁶ שהבינה יש לה מקור מיוחד מכח המשכיל, כמו החכ' כו', ולכן, יש מי שהוא בעל השגה, ואינו בעל הבנה⁴⁷, דעם היות שאין בכחו להמציא שכל חדש, מ"מ בכחו להבין כל ענין שכלי בהשגה טובה, והעיקר בבחי' הרוחב, היינו לפרט כל הפרטים שבנקודת ההשכלה שמקבל מזולתו כו', וגם לבוא על עומק הענין כו', וכמ"ש במ"א⁴⁶. וענין אצי' הבינה מהחכ' הוא רק התגלות לבד, והיינו ההשגה דבינה, לא עצם הכח, דעצם הכח דבינה יש לו מקור מיוחד כנ"ל, רק השגה דבינה א"א להיות בלי נקודת החכ', וכמו שא"א להיות נהר בלא מעיין כו'. והתהוות ההשגה הוא מהשכלי שבנקוד' ההשכלה, שזהו בדרך עו"ע, שהעילה מתלבשת בהעלול, שזהו ההפרש בין עילה ועלול ליש מאין⁴⁸, דיש מאין, הרי האין המהווה את היש נשאר בהעלם, דהתהוות מציאות היש הוא ע"י שהאין מתעלם ומסתתר מהיש כו', כנודע⁴⁹, וכ"ש שאינו מתלבש ומתגלה בו כו'. ועם היות שנת' לעיל פנ"ג⁵⁰ דהתחדשות דבר הוא ע"י התלבשות דוקא כו', הרי התלבשות זו אינה בבחי' התגלות, כ"א בבחי' העלם דוקא כו', וההעלם הוא באופן כזה שאין האין נרגש כלל בהיש, שבאם יהי' נרגש בו, לא יהי' בבחי' מציאות יש כו'. ובעילה ועלול, העילה מתלבשת ומתגלה בהעלול, ועי"ז הוא דוקא התהוות העלול כו', וכמ"ש במ"א⁵¹, ונת' בקצרה לעיל פ"מ⁵². ובאופן כזה הוא ג"כ בחו"ב, שהשכלי שבהנקודה מתלבש' ומתגלה בההשגה, שהרי זהו"ע ההשגה שמשגיג את הנקודה כו'. וההנחה שבנקודת ההשכלה, שזהו האין שאינו מושג בבינה, ה"ז בשתי פנים, או שלא מזה הוא התהוות ההשגה, והיינו דההשגה הוא מהשכלי שבהנקודה כנ"ל, וההנחה נשארה בהעלם, והיינו שבעת ידיעת הענין מנקודת ההשכלה (מי ששייך לידיעה זו דנקודת ההשכלה דחכ' כו'), עיקרה של הידיעה הוא בבחי' הנחה, וכאשר בא לידי השגה, נשארה ההנחה בהעלם, ומה שבא לידי גילוי בההשגה הוא השכלי שבהנקודה כו'. או לפעמים כשהתהוות ההשגה היא מההנחה שבנקודת ההשכלה, הוא, שע"י הרגש ההנחה בא לידי השגה פנימית בהענין, והיינו, כאשר בא אל נקודת

(42) בהבא לקמן – ראה ד"ה המגיד מראשית אחרית 61. ועוד.

הנ"ל. (47) בעל הבנה: להמציא המצאות וסברות חדשות (ראה

ברוב המקומות שצויינו בהערה הקודמת).

(43) ראה לעיל פ"ו (ע' יג.) וש"נ.

(48) ראה לעיל פמ"א (ע' צה).

(44) ע' צה ואילך.

(49) ראה סה"מ תרכ"ט ע' קנט ואילך. תרל"ג ח"ב ס"ע

ע' צו.

תקה. עת"ר ריש ע' עה.

(46) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארו"ל ס"ע ז ואילך. אמרי

(50) ע' קלב.

בינה שער הק"ש פנ"ט (פז, ב ואילך). אגרות קודש אדמו"ר

(51) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' קיג ואילך.

מהורש"ב ח"ב ס"ע תתקט ואילך. סה"מ תרמ"ז ע' קז. תר"ן ע'

(52) סה"מ תרס"ה ע' עדר ואילך. המשך תרס"ו ע' נב.

שס ואילך. תרנ"ד ע' רפז ואילך. תרנ"ט ס"ע רמו ואילך.

(52) ע' צ ואילך.

המשך תרס"ו ס"ע קה ואילך. סה"מ פר"ת ע' רעט. תרפ"ט ע'

ההשכלה וההנחה (אז ער טראָגט זעך צו וויא האָט זעך באַ עם גילייגט דער ענין בעת שנפל לו המצאת הענין), הרי בא על עומק הענין בהשגה פנימיות יותר כו'. שזהו כדוגמת יש מאין, שהרי ההנחה בעצם אינה באה בהשגה, שהרי הוא למע' מהשגה, רק מה שבכח ההנחה בא לידי השגה כו', ואין זה כמו בהשכלי שבהנקודה, שהשכלי ממש בא בהשגה, משא"כ בההנחה, שזהו רק מה שע"י הרגש ההשגה⁵³ בא לידי השגה גדולה כו', ה"ז כדוגמת יש מאין כו'. ומ"מ, הנה זהו דוקא ע"י הרגש ההנחה, ועי"ז דוקא נמצא הבנת והשגת הענין כו', והשגה הזאת היא בעומק הענין ופנימיותו כו'. א"כ, הרי ג"ז אינו כמו יש מאין, דשם הרי אין האין נרגש כלל בהיש, וכאן אם לא יהי' הרגש ההנחה, לא יהי' מזה שום התחדשות בהשגה, כ"א ע"י הרגש ההנחה כו', א"כ א"ז כמו יש מאין ממש כו'. והדוגמא מזה בבחי' חו"ב, שאין זה בבחי' יש מאין כו', ומה שח"ב נק' אין ויש, היינו בבחי' הרוחניות, שהבינה נק' יש רוחני, לא יש ממש (וגם החכ' אינו בבחי' אין ממש, היינו כמו השכלי שבהנקודה עד"מ⁵⁴). ומה שנת' במ"א שהחכ' היא בחי' אין ממש ובינה בבחי' יש (עמ"ש בסי' ד"ה מזמור לתודה⁵⁵), ר"ל שהאין דחכ' הוא בחי' האין של היש האמיתי (וכמו בחי' הראי', וכמו עד"מ בחי' ההנחה כו'), ובבינה מאיר האין של היש הנאצל כו', ועמשנת"ל פמ"ב⁵⁶).

קלח

וכן הוא בכל הע"ס⁴², שהן בבחי' עו"ע, שהו"ע השתל' הספי' בספי' עצמן כו'. וזהו עד המל'. ומן המל', התהוות בי"ע הוא בבחי' יש מאין ממש, שהאין מהווה ממש את היש בבחי' התחדשות דבר, והוא בבחי' העלם לגמרי מן היש כו'. דכח זה לא יש בבחי' החכמה, ראשית האצי' (שגם ההתהוות מהחכ' שבדוגמת יש מאין אינו בבחי' יש מאין ממש כו', כנ"ל), כ"א בבחי' הכתר, שמהווה את החכ' מאין ליש, וכמ"ש⁵⁷ והחכ' מאין תמצא כו' (וג"ז רק בחי' יש נאצל כו'), וכח זה יש גם בבחי' מל' להוות יש מאין דבי"ע כו', דבאמת הרי הכח הזה הוא מעצמות א"ס, וכמשנת"ל⁵⁸ דהוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא כו'¹³.

קיצור. וי"ל ה' מדרי' הנ"ל בבחי' מל'. דהנה נתב"ס⁵⁹ בבחי' מל' יותר מבחכ', דח"ב הן עו"ע, דהתגלות הבינה הוא ע"י החכ', ונקודת ההשכלה דחכ' מושגת בבינה, שז"ע עו"ע. וההנחה שכלית היא למע' מהשגה ונעלם ממנה, או שבסיבת זה בא להשגה פנימיות יותר, והוא ע"י הרגש ההנחה, אם שאינה מושגת, ויש מאין הוא שנעלם האין לגמרי ואינו מורגש כלל. וכן כל הע"ס הן בבחי' עו"ע. אבל מל' מהווה מאין ליש ממש, וכח זה הוא מבחי' הכתר ומבחי' עצמות א"ס.

53 ההשגה: אוצ"ל: ההנחה.

54 ראה גם סה"מ תרס"ה ע' רע"א.

55 סידור עם דא"ח מד, ג.

56 ע' צו ואילך.

57 איוב כה, יב.

58 פ"ב (ס"ע קפה ואילך).

59 = נעוץ תחילתו בסופן.

(עד) וזהו⁶⁰ נעוץ תחלתו בסופו⁴⁰, פי' תחלה הוא בחי' א"ס, קדמון לכל הקדומים⁶¹, שאין לו תחלה ואין לו תכלה⁶², ומה שאנו קוראין אותו תחלה, אין זה שהוא בבחי' תחלה וראשית להגילויים והדברים שנתהוו בו, כ"א ע"ש שהוא תחלת הכל, וכמו שנק' ⁶³ סבה הראשונה (ולא שזהו בבחי' סיבה ומסובב בו), וכמ"ש הרמב"ם⁶⁴ דמאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים בו. וכוונת נעיצת התחלה הוא בסוף דוקא, דבבחי' מל' דוקא יש כח העצמות בו⁶⁵, דבחי' המל' מושרשת בעצמות א"ס ב"ה, שז"ע מלך יחיד⁶⁶, בחי' המל' כמו שכלולה במקורה ושרשה, בחי' יחיד בו. והו"ע המלך הקדוש⁶⁷, שקדוש ומובדל בעצם בו. ועז"א⁶⁸ אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא, דהיינו מלך בלא עם⁶⁹, שא"צ לעם בו (שהכל צריכים אליו, והוא אינו צריך להם כו'⁷⁰), והוא בבחי' התנשאות עצמי שמצד עצמו בו. ובשרש הראשון י"ל שזהו בחי' שמו הכלול בעצמותו, דהוא ושמו אחד כו'⁷¹, וכמ"ש השל"ה⁷² דהוא שמו ושמו הוא בו. וי"ל שזהו בחי' היכולת שבעצמותו, שמיחד ממש בעצמותו ית'. וזהו בחי' המל' הכלולה בעצמותו ית'. וכמ"ש בע"ח שער א"א פ"ב, דבחי' המל' שרשה למע' מכל הספי', והיינו ברדל"א, כמו"כ בשרש כל השרשים, בחי' המל' דוקא מושרשת בעצמו א"ס ב"ה (וזהו דר"ה, שממשיכים אז מחדש בחי' הרצון למלוכה והרצון לעולמות בו, וכמשנת"ל פע"א⁷³, ה"ז נק' ⁷⁴ יום הזכרון, וכמו זכרון ליום ראשון כו'⁷⁵, דזכרון שייך על דבר שאינו תופס מקום בו, והיינו לפי שהמשכה היא מבחי' עצמות א"ס שלמע' מכל הגילויים בו. וממשיכים זה ע"י הקבעומ"ש דראש השנה, דע"י שנסמות ישראל נותנים עצמן בכל פנימיות נפשם לעצמות א"ס ב"ה, ומקבלים עליהם מלכותו ברצון, עי"ו ממשיכים מעצמות להיות רצון למלוכה כו'). ובחי' מל' דאצי' יש בה כח העצמות, שז"ע כח ההתהוות שבמל'. והו"ע אלקי עולם בו.

קלמ

ומה שא' ברחמיך הרבים, י"ל, דהנה ידוע דבבחי' שמו יש ב' אופנים, הא', כמו שכלול בעצמותו, והב', כמו שהוא בהמשכה והתגלות כו' (והוא בחי' עצם האור כו'), וכמ"ש בס' שער יוה"כ⁷⁶ בענין קדוש ונורא שמך⁷⁷, דענין נורא הוא בבחי' התגלות השם כו',

תרט"ו ע' תלו. סה"מ תרט"ט ע' כג. אעת"ר ס"ע פב. לקמן פרל"ב (ע' תע"א).

(70) ראה רמב"ם שם ה"ג.

(71) ראה זהר חדש ב, ד (במדרש הנעלם). פרקי דר"א – הובא בשבילי אמונה נתיב הא'; מגן דוד להרדב"ז אות ה; שערי קדושה ח"ג שער א (ראה ביאור הרד"ל לפרקי דר"א פ"ג). עבודת הקודש ח"א פ"ד. של"ה שבהערה הבאה. ספר חרדים פ"ו. וראה סה"מ תרפ"ב ע' סה.

(72) של"ה בית ה' (ד, א). וראה אוה"ת ואתחנן ע' כגב. ענינים ע' קמ. המשך תרט"ו ע' רמד. ע' תקעז. לקמן פרמ"ו (ס"ע ותצו ואילך).

(73) ע' וקלב ואילך.

(74) נוסח ברכת היום בתפלה וקידוש לר"ה.

(75) נוסח תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כו, א).

(76) ר"ג, ג.

(77) תפלת העמידה דימים נוראים.

(60) בהבא לקמן – ראה ד"ה המגיד מראשית אחרית שבהערה 1 (סה"מ תרל"ב ע' קז). וראה המשך תרט"ו שבהערה 39. סה"מ תרט"ג ח"ב ע' רמז. ד"ה ועתה יגדל דש"פ שלח שנה זו (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' רעג).

(61) ע"פ לשון התקו"ז תיקון יט (מב, א). תיקון ע (קכ, א. קלג, סע"א) – הובאו בעץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ד.

(62) ראה לעיל פני"ג (ע' קל).

(63) ראה מורה נבוכים ח"א פס"ט. פרדס שער ג (שער אם א"ס הוא הכתר) פ"א. פלח הרמון שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד. ובכ"מ.

(64) הל' יסודי התורה פ"א ה"א.

(65) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קל, ב).

(66) ברכת ישתבח.

(67) תפלת העמידה לעשי"ת (ברכות יב, ב).

(68) פיוט אדון עולם.

(69) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' תקא. המשך

וכמו"כ במל', שיש בה כח העצמות, שזהו בחי' שמו הכלול בעצמותו, יש בה כמו"כ בחי' התגלות השם כו'. וי"ל דהכל הוא מה ששייך להתהוות, דכח העצמות הוא בהעלם, והתגלות השם הוא שבא בגילוי להוות כו', והכל הוא שכלול בעצמותו עדיין, קודם שבא גם בבחי' רצון להוות כו'. וי"ל דמדרי' הא' היא ע"ד מ"ש בבה"ז בלק ד"ה כי מראש צורים⁷⁸, בענין אושיט פסיעה לבר⁷⁹, שזהו שרש אותיות הדבור שבמל' דתבונה, הנק' מחשבת שכל כו', וע"ש⁸⁰ שכ' כי הוי"ו הוא בחי' ז"א כו', והפסיעה לבר דאושיט חוץ לעצמותו שרשו ג"כ מבחי' בינה כו', והיינו רק שמתהווה שרש ומקור למציאות האותיות של הדבור, אך עדיין הוא בבחי' התכללות כו', כי בחי' ז"א שכלול באימא נק' מדות שבשכל כידוע, ובחי' פסיעה לבר מעצמותו הוא בחי' מחשבת שכל כו' עכ"ל. ומדרי' הב' הוא כמו שהמל' הוא בתוך הז"א, בחי' כח הגילוי כו', וכמשי"ת⁸¹ פ' ועמ"ש במ"א בד"ה כי תבואו כו' ושבתה הארץ⁸², דמחשבת שכל, הגם שיש שם אותיות, ה"ה מקושרים עדיין בהתרחבות ההשכלה כו', אבל כשחושב אותיות אדון עולם⁸³ במיעוט ההשכלה, ה"ז בחי' דבור שבמח' כו'.

וענין רחם עלינו, שזהו בחי' מקיף דיחידה, י"ל שזהו בחי' כתר מל', דאיהו כתר עליון כו'.⁸⁴ והנה⁸⁵, כתר מל' י"ל שזהו בחי' אני שבאין, דאני הוא בחי' עצמות או"ס, וכמ"ש⁸⁶ אני הוי', דפי' אני הוא עצומ"ה, הנושא ע"ע⁸⁶ שם העצם דש' הוי', ובחי' מל' הוא בחי' האין המהווה יש דבי"ע, ואני שבאין הוא בחי' או"ס שבמל'. והו"ע רוממות הטבע, דטבע הוא⁸⁷ מל' טבעו בי"ס⁸⁸, דהיינו שהאלקות נעלם ונסתר כו', אך רוממות הטבע הוא שהאלקות נראה ונגלה כו', והן הניסים המלובשים בדרכי הטבע, שנמשכים מבחי' רוממות הא"ס שלמע' מטבע העולמו', ולכן הנס בעצם הוא למע' מהטבע, רק שמלובש בטבע, להיות שזהו מבחי' אני שבאין דמל' כו'. וז"ע כתר מל', בחי' רוממות הא"ס שבמל' כו'. וידוע⁹⁰ דהרחמים הוא מן הרוממות דוקא, דמי שהוא מרומם יותר, יש בו ענין הרחמים יותר, כי רחמים הוא על השפל, וע"כ נמצא הרחמים במרומם דוקא, מפני שהכל שפלים נגדו, ורואה שפלותם, וכמו המלך נמצא בו הרחמים יותר כו', וכמ"ש במ"א באורך⁹¹. וז"ע רחם עלינו, בחי' הרחמים הנמשכים מבחי' רוממות האו"ס שבמל' כו'. וכן ע"י ההתבוננות ברוממות הא"ס, שע"י הנסים, שהן רוממות הטבע, נראה וניכר רוממות הא"ס כו', תפול⁹² השפלות בלב האדם, ויעורר על עצמו רחמים רבים, על מה שהוא רחוק כ"כ, ולפ"ע הרגש הרוממות, כך ערך השפלות כו'. וז"ע רחם עלינו כו'.

78) סה"מ תרע"ח ע' שם. תרפ"ט ע' 43. תרח"ץ ס"ע קסו ואילך.

79) זח"ג רג, ב. ד"ה פתח אליהו תשט"ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קח ואילך.

80) קד, ד. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' קב ואילך).

81) 9: שנג (ח"ב ע' ותשכג).

82) 88) בשלח טו, ד.

83) 89) = בים סוף.

84) 90) ראה שערי תשובה שבהערה 1. מקומות שצויינו

בהערה 38.

85) 91) ראה לקו"ת עקב יג, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט

ע' רסא. מאמרי אדמו"ר האמצעי עקב ע' שיא ואילך. סה"מ

תרס"ה ע' מט.

86) 92) תפול .. ערך השפלות כו': לשון מאמרי אדמו"ר הזקן

שבהערה 38.

87) ביאורי זוהר לאדמו"ר האמצעי קד, ב ואילך.

88) זח"ג רג, ב.

89) קד, ד.

90) 9: שנג (ח"ב ע' ותשכג).

91) מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תקצד.

92) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א).

93) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ה ח"א ס"ע מד ואילך.

94) ועם הוספות וכו' – סה"מ תרנ"ו ע' שסא. תרס"ח ע' פה. לקמן

95) ח"ב פש"מ (ע' ותרט). סה"מ תרע"ח ע' פט ואילך. עטר"ת ע'

קצא. תרח"ץ ע' קסט.

96) 85) וארא ו, ב. ועוד.

97) = על עצמו.

98) 87) ראה אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תקצא. שה"ש ח"א ע' שטו.

ומזה נמשך אור מקיף על נפשו, דהיינו אחר שמצד השפלות והריחוק לא יוכל אור האלקי להתגלות בו בבחי' או"פ, יבוא עליו בבחי' או"מ כו'. וז"ע אדון עוזנו, שע"י התעוררו רחמים על נפשו, נמשך בחי' הרחמים שלמע', שמבחי' רוממות הא"ס שבמל', נמשך על נפש האדם, להיות שורה עליו בבחי' או"מ על נפשו כו', וזה"ע אדון עוזנו, שהאו"מ הנמשך על נפשו נותן לו כח ועוז לצאת מן השפלות והריחוק, וכמשי"ת⁹³.

קיצור. וזהו נתב"ס, תחלה היינו בחי' עצמות, שהוא תחלת הכל, ומל' מושרשת בעצמות, והוא בחי' שמו הכלול בעצמותו, והוא בחי' היכולת, ויש כח העצמות במל'. וז"ע אלקי עולם. והנה, בשמו העצמי יש בחי' התכללות והתגלות, שמך קדוש ונורא שמך, וי"ל דכמו"כ במל', והוא כמו שכלולה בכינה, וכמו שהיא בחי' כח הגילוי דז"א. ובחי' ההתגלות זה⁹⁴ ברחמיך הרבים. ורחם עלינו, כתר מל', בחי' אני שבאין, רוממות הטבע, דרחמים הוא מן הרוממות. ונמשך מזה או"מ על האדם, וז"ע אדון עוזנו.

קמ

עה) ולהבין⁹⁵ ענין אדון עוזנו, הנה במאו"א אות א' סעי' י"ב כ', אדון נק' המל' כשיש לה סימני דכורא, והיינו כשמתמלאה ש' אד' במלואה ביום שבת, אזי נק' אדון זכר (וזה⁹⁶ שבשבת אומרים אל אדון כו', וכמ"ש בפרע"ח⁹⁷), וכן ש' ב"ן וט' אותיו/ גימ' אדון⁹⁸, וע"ש סעי' ק"ב⁹⁹, שכמו"כ אני הוא גימ' הנ"ל. ובקה"י¹⁰⁰ כ'101, אדון גימ' אני כו' (והיינו בחי' אני שבאין, בחי' רוממות הא"ס שבמל', שנעשה אדון עוזנו כו'). וענין סימני דכורא, יובן עפמ"ש בזח"א דרמ"ו ע"א, דעלמא עילאה שהיא בינה, היא עלמא דדכורא, דאף שהבינה מקבל מהחכ', מ"מ היא בבחי' דכר, וכמ"ש בזהר שם, דכיון דסלקא מלה מכנס"י ולעילא כולה הוא דכר כו', דלמעלה מהמל' הכל הוא בבחי' דכורא כו'. והוא להיות דאבא עילאה מקננא באצי¹⁰², לכן כללות האצי' הוא בחי' דכר, ובפרט בינה, דאו"א הן תרין ריעין דלא מתפרשין כו'¹⁰³ (והגם דאבא יסד ברתא¹⁰⁴, ה"ז רק בחי' יסד, דעצם שרשה הוא מבחי' אבא, אבל בהתגלו' מקבלת מבינה וז"א כו').

בשם הבעש"ט ותלמידיו⁹³.

(101) במערכת אדון.

(102) ראה מקדש מלך לזח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לזח"ג

קיו, א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תש"ג ע'

133. תש"ח ע' 81.

(103) ראה זהר ח"ב נו, א. ח"ג ד, א.

(104) זח"ג (רע"מ) רנו, ב. רמח, א. רנח, א. תקו"ז תיקון כא

(סא, ב). תניא אגה"ק ס"ה.

93) בפרק הבא.

94) זח: אוצ"ל: זהו.

95) בהבא לקמן – ראה אוה"ת סידור שבהערה 1.

96) זח: אוצ"ל: וזהו.

97) = בפרי עץ חיים (שער השבת פי"ט).

98) עכ"ל המאורי אור (בשינויים קלים).

99) וז"ל: אני גי' שם ב"ן וט' אותיות והוא כנוי לנוק'.

100) ובקה"י: = ובקהלת יעקב (להר' יעקב צבי יאליש

(תקל"ח-תקפ"ה). נדפס לראשונה לעמבערג, תר"ל). „ספר שהובא בכ"מ ע"י אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע"א. „מחברו קיבל מתלמידי הבעש"ט והמגיד, כפי שמצינו בספרו כמה ענינים

ח"א ע' ק: וע' בס' קה"י. המשך וככה תרל"ז פק"ט: הובא בסק"י

[= בספר קהלת יעקב].

ב) שיחת ש"פ האיניו תשמ"ז (התוועדויות תשמ"ז ח"א ע' 109).

109). וראה שיחת י"ג תשרי תשמ"ה (התוועדויות תשמ"ה ח"א ע' 210).

א) ד"ה ציון במשפט תפדה תשל"ה (סה"מ מלוקט ח"א ע' קנא. בהוצאה החדשה – חז"י ע' קכה) הערה 4. וראה גם סה"מ תרל"ג

ולהבין זה ע"ד החסידות, הענין הוא¹⁰⁵, דהנה אמרז"ל¹⁰⁶ לא זז מחבבה עד שקראה בתי אחותי אמי כו', דבת הוא בחי' מקבל, והיא בחי' המל' שמקבלת מז"א, משא"כ אם¹⁰⁷, היא אדרבה, שמברכת לבנה כו'¹⁰⁸. ובעבודה, בחי' בת הוא שאין לו כח לעורר האהבה והתשוקה בנפשו, מפני חלישות הנפש, שאינו יכול לצאת מנרתק הגוף והנה"ב, להתעורר באהוי"ר ולהיות בבחי' רצוא לאלקות כו', וכמ"ש¹⁰⁹ אני הוי' לא שניתי ואתם בני' לא כליתם, שהנביא מתמה עצמו¹¹⁰, שמההתבוננות דאני הוי' לא שניתי הי' צ"ל כלות הנפש, ואתם בני יעקב לא כליתם כו'. והסיבה לזה הוא מפני שהם בני יעקב, וכמ"ש¹¹¹ עקוב הלב מכל, פי' עקוב, אנוש וחלוש¹¹², שהוא חלישות כח הנפש שאין בכחו לצאת כו'. וסיבת החלישות הוא כמ"ש¹¹³ כשל בעוני כחי, שע"י העוונות נכשל ונחלש כח הנפש כו', דכשם שלגבי מעלה ארז"ל¹¹⁴ בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפין כח כו', ולהיפך מתישין כו', כמו"כ הוא בנפש, שע"י העון נחלש כח הנפש כו'. וענין החלישות הוא שכחות הנה"א נחלשים, שאינו כלי לקבל אור אלקי, וכ"ש שאין בו כח לצאת מחומרי' הנה"ב, ובפרט להתגבר עליהם כו'. ולא עוונות ממש, אלא ע"י עיוות ועיקום, שמעקם דרכו¹¹⁵, ונמשך אחר חומריות הגוף ונה"ב, ה"ז מחליש כח הנה"א, וכמא"ש¹¹⁶ תוקפא דגופא חולשא דנשמתא כו', ומיצר ומגביל את הנפש, שהכחות שלה מתעלמים, שז"ע חלישות הכחות כו', והו"ע טמטום המוח והלב כו'¹¹⁷, ומלביש את הנפש עד שמורידה לימשך אחריה, ואינה יכולה לעלות ולצאת ממנה כו'. והו"ע גלות הנפש כו'. וכידוע בב' מיני התלבשות, הא', שהמלוכש מושל, וכמו בהתלבשות הנפש בגוף כו', והב', שהמלביש מושל, וכמו בענין הגלגולים ר"ל, שהבהמה מושכת את נפש האדם בכל החומריות שלה, ואינו יכול לעזור א"ע כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁸. וכן הוא בהתלבשות הנפש האלקית בנפש הבהמית, הנה כאשר הכחות דנה"א הן בהתגלות בנפש הבהמית, הרי הנפש האלקית מושל ושולט על הנפש הבהמית כו', וכאשר יש ח"ו התגברות מהנפש הבהמית, הרי היא מושלת עליו, ואינו יכול לצאת כו'. רק להיות דהתלבשות זאת בנפש¹¹⁹ הבהמית שבאדם, שמוכנת עכ"פ לקבל צורת נפש האדם, היינו הנה"א כו', ע"כ, גם כשהיא בגלות ר"ל, יש לו עצה ותקוה כו', משום דמ"מ אינה בבחי' התעלמות לגמרי כמו בגלגול, וגם המלביש הוא בצורת אדם עכ"פ (הגם שבצד א' יש בזה גרעון, שהרי הוא מסתיר על הנפש האלקית, משא"כ בגלגולים הוא רק מה שגוף הבהמה אינו מוכן לקבל צורת הנפש, דהתעלמות הנפש הוא מצ"ע כו', מ"מ, יש בזה מעלה, מה שהנפש הבהמית

קמא

114 איכ"ר פ"א, לג.

115 ראה גם לקו"ת נשא כד, א. שה"ש שם. סה"מ תרנ"ח ע' קנא. תר"ס ע' ת. המשך תרס"ו ע' תרמא. סה"מ עת"ר ע' תס.

116 ראה זח"א קפ, ב. קמ, ב.

117 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' תפכ ואילך. אוה"ת שמיני ע' תפ ואילך. סה"מ תרל"ד ס"ע קסד ואילך. תר"ם ח"א ע' סד. ד"ה לפיכך נקראו תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' קנח ואילך).

118 ראה לעיל פ"ב (ע' ו). וש"נ.

119 בנפוש: אוצ"ל: היא בנפש.

105 ראה אוה"ת סידור שבהערה 1. ואתחנן ח"ו ע' ב"ר.

106 ראה שמו"ר פנ"ב, ה. שהש"ר פ"ג, יא (ב).

107 בחינת "אמי" בעבודה - לקמן פ"ו (ע' קצו ואילך).

108 ראה לקו"ת שה"ש כא, ג. כד, סע"ג. סה"מ תר"ם ח"א

ס"ע קצו.

109 מלאכי ג, ו.

110 ראה תו"א יתרו סז, א. לקו"ת דרושים לר"ה סא,

סע"ד ואילך. וראה לקו"ת שה"ש כה, רע"א.

111 ירמ"י יז, ט.

112 ראה לקו"ת שם כד, ד ואילך.

113 תהלים לא, יא.

מוכן כו', שאין ההתעלמות כ"כ, ויש מקום שיתגלה בו כחות הנפש האלקית כו'. ולכן אנו רואין שגם במרוחקים ר"ל, הנה לפעמים יש בהם תנועות טובות תנועות דיר"ש כו', והיינו מפני שמ"מ אין הכחות דנפש האלקית מתעלמים לגמרי ח"ו, וע"כ, הן מצד המלוכש והן מצד המלביש יש עצה כו'. והעצה היא תורה, שלזה ניתנה תורה לישראל¹²⁰, שהתורה נק' עוז¹²¹, שהיא הנותנת כח ועוז לנפש האלקית להתגבר בעצמו בכחותיו, להיות כלי לאור אלקי בהשגה אלקית והתעוררות אלקי כו', שכ"ז יש בנפש האלקית בעצם, והתו' נותנת כח להתגבר בעצמם כו', וגם להתגבר על חומריות הגוף ונפש הבהמית וגסותו, לצאת ממסגר אסיר כו'¹²².

וזהו בחי' בת, בחי' מקבל, והיינו שאין לו כח להתעורר באהבה ויראה מעצמו, רק ע"י התורה. ועז"נ¹²³ שמעי בת וראי כו' ושכחי עמך ובית אביך כו', דבכדי שאור התורה יפעול בו, צריך ג"כ להיות איזה הכנה לזה, והו"ע שכחי עמך ובית אביך, עמך ובית אביך הו"ע הרגילות שלו, מה שהורגל בהענינים החומרים ונמשך אחריהם כו', צ"ל עכ"פ שכחי עמך כו', והו"ע תשובה תתאה, שישנה דרכו בהדברים בפועל עכ"פ, ויגדיר א"ע שלא להיות בהתפשטות החומריות, דהיינו שבפועל עכ"פ לא יניח את הנה"ב להתפשט כו', והעיקר, לכפות עצמו בההטבעה חומריות שמורגל בהם, וחושב שהן דברים מוכרחים, וא"א בלעדם, ואינו חושב בתיקונם כלל, ובאמת המה עיקר המונעים, שאינם מניחים התגלות הכחות דנפש האלקית, וצ"ל הכפי' בפו"מ בההטבעה החומריות, ועי"ז הוא כלי עכ"פ שיפעול בו אור התורה לעשות ישועות בנפשו כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש הרועה בשושנים. דהנה מ"ש אני לדודי ודודי לי, זהו העבודה דבאתעדל"ת אתעדל"ע¹²⁴, והיינו העבודה בהכחות גלויים שבנפש המלוכשים בגוף ונה"ב כו', דפעם כתיב¹²⁵ דודי לי ואני לו, בבחי' אתעדל"ע אתעדל"ת¹²⁴, שבנפש זהו בבחי' מקיפים שבנפש כו', ומ"ש אני לדודי כו', זהו בכחות פנימים שבנפש כו'. ובכדי להיות אתערותא דלתתא, עז"א הרועה בשושנים, ששונים הלכות, דתורה נותנת כח ע"ז להיות אתערותא דלתתא, דה' עוז לעמו יתן¹²⁶, שיוכל לעלות כו'. אמנם מ"ש הרועה כו', הוא כדאי' במדרש¹²⁷ אני לו לצאן והוא לי לרועה, ומבו' במ"א¹²⁸ שז"ע בחי' רעו"ד שלמעלה מטו"ד, שהקב"ה רועה אותנו במדרי' זו שנותנים מלמע' כו', וזה נמשך ג"כ ע"י התורה. דהנה, התורה נדרשת בי"ג מדות¹²⁹, שהן י"ג מדה"ר¹³⁰, וע"כ בה וע"י מאיר בנפש בחי' המקיפים דנפש, שז"ע רעו"ד כו'. ובכדי שיפעול אור התורה בנפשו, זהו ע"י ההכנה דשכחי עמך ובית אביך כו' כנ"ל. וז"ע אני לדודי, דקאי על חדש אלול¹³¹, וידוע דאלול

(120) ראה תו"א יתרו שם.

(121) ראה שהש"ר פ"א, ג (א). פ"ב, ג (ג). מדרש תהלים עה"פ ח, ג. וראה זבחים קטז, סע"א. ויק"ר פל"א, ה. יל"ש בשלח רמז רמד.

(122) ע"פ ישע"י מב, ז.

(123) תהלים מה, יא.

(124) ראה אוה"ת פ' ראה ע' תשצא. שה"ש ח"ב ע' תקמג.

סה"מ תרכ"ז ע' רכב.

(125) שה"ש ב, טז.

(126) תהלים כט, יא.

(127) שהש"ר פ"ב, טז (א).

(128) ראה אוה"ת שה"ש שם ע' תקמח ואילך.

(129) תורת כהנים בתחילתו.

(130) ראה לקוטי אמרים להרב המגיד סימן קלט. סימן רנ.

לקו"ת בהעלותך ל, ב ואילך. עקב טז, סע"ב. פ' ראה לג, ד.

(131) ראה אבודרהם סדר ר"ה ופירושה פ"א. ראשית

חכמה שער התשובה פ"ד. פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. לקו"ת

שם לב, א ואילך. ובכ"מ.

הוא בחי' תשובה תתאה¹³², שז"ע שכחי עמך כו', ועי"ז אח"כ בר"ה ויו"כ באים לבחי' תשובה עילאה כו'¹³². וזהו אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים, דבכדי להיות אני לדודי, בבחי' אתערותא דלתתא, זהו ע"י ששונים בהלכות כו', וגם בכח התורה לבוא עי"ז לבחי' רעותא דלבא כו'. וזהו אני לדודי, בחדש אלול, בבחי' שכחי עמך כו', ועי"ז רועה אותנו בשושנים, בכח התורה, לבוא לבחי' תשובה עילאה כו'.

קיצור. וביאור ענין אדון עוזנו, אדון ל' דכורא. ויקדים ענין בתי, בחי' מקבל, והיינו שאין בו כח לעורר את האהבה, מפני חלישות הנה"א בהתגברות החומריות, שאין בו כח לצאת ולהתגבר, והו"ע גלות הנפש, וע"ד ענין הגלגולים ר"ל, מ"מ¹³³, להיות שהנה"ב מוכן בצורת אדם, יכול להיות התגלות והתגברות הנה"א (והגרעון בזה, שמסתיר, והמעלה, שיכול להיות התגלות), והוא ע"י התורה, בחי' עוז ותושי'. וז"ע בת, שאין היציאה בכח עצמו, כ"א ע"י התורה. ותחלה צ"ל שכחי עמך, בחי' תשו"ת, והוא הכפי' בהזכרים שמורגל בהם. ובזה יובן אני לדודי, שזהו אתעדל"ת, והוא ע"י הרועה בשושנים, תורה, ופי' הרועה, שבא גם לבחי' רעו"ד, והיא תשו"ע דר"ה ויו"כ, ותחלה צ"ל שכחי עמך, באלול.

בס"ד. שבת תשובה, תער"ג

שובה¹ ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת כו' קחו עמכם דברים ושובו כו' אמרו אליו כל תשא עון כו'.² וצ"ל מה"ע קחו עמכם דברים, אחר שכבר אומר שובה ישראל, מהו עוד קחו עמכם דברים ושובו כו'.³ ולמה גבי שובה ישראל או' כי כשלת בעוניך, ואח"כ אומר קחו עמכם דברים כו'. גם מהו אומרו אמרו אליו כל תשא עון, דמשמע מזה שיש עוד תשובה,³ וצ"ל מה"ע תשובה זו כו'. ולהבין כ"ז יש להקדים משנת"ל⁴ ענין לא זו מחנכה עד שקראה בתי כו'.⁵ דבת היא בחי' מקבל, והוא כשאינן כח לעלות מעצמו, וצריך לקבל מהתורה, ה' עוז לעמו יתן כו'.⁶

עו) **אמנם**⁷ בחי' אמי בעבודה זהו מדרי' גבוה, שבכח זה, אדרבה, נש"י הן בבחי' משפיעים בתורה. דהנה,⁸ פעמים מצינו דנש"י גדלו ממעלת התו', ופעם בהיפך, שהתורה גבה מעלתה על נש"י. וכדאי' בתדב"א⁹, שני דברים קדמו לעולם, תו' וישראל כו', אומר אני שישאל קדמו כו', ובמד"ר¹⁰ אי' ז' דברים¹¹ קדמו לעולם כו', ומחשבתן של ישראל קדמה לכ"ד¹². וכן מובן ממ"ש¹³ תורה צוה לנו משה מורשה, א"ת מורשה אלא מאורשה¹⁴, שנש"י הן בבחי' חתן, משפיעים בתורה. ופעם משמע להיפך, ממ"ש בזהר¹⁵ תלת קשרין¹⁶ כו' ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה כו'. אך הענין הוא, דהנה, לא כל הנשמה מתלבשת בגוף¹⁷, ורק בחי' נר"ן לבד הן שמתלבשים בגוף, והיא העבודה שבסדר והדרגה במוח ולב כו'. ולגבי מדרי' זו, התורה למעלה מנש"י, דאורייתא מחכ' נפקת¹⁸, דרשה מבחי' ח"ע דאצי', וע"כ היא למע' מעבודת הנשמות בהשגה והתבוננות שלהם, שהוא השגות הנבראים, שהן באין ערוך לגבי חכמתו ית', ובפרט שהתורה היא מהות חכמתו ית', והשגת הנשמות, אפי' נשמות הגבוהות, הוא

קמוג

-
- (1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה אדון עונו באוה"ת סידור ע' קכג ואילך. ד"ה ענין התגלות יג"מ שבאלול באוה"ת פ' ראה ע' תג. ע' תתה ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
- (2) הושע יד, ב"ג. הפטרה דשבת שובה.
- (3) ראה ד"ה שובה ישראל תשמ"א (סה"מ מלוקט ח"ג ע' טו. בהוצאה החדשה – ח"א ע' קיא).
- (4) פעי"ה (ע' קצג).
- (5) ראה שמור"ר פנ"ב, ה. שהש"ר פ"ג, יא (ב).
- (6) ההלים כט, יא.
- (7) ראה אוה"ת סידור שבהערה 1.
- (8) כהבא לקמן – ראה ד"ה אז ישיר תרכ"ט, תרל"א, תרמ"א ועת"ר (סה"מ תרכ"ט ע' קמד ואילך. תרל"א ח"א ע' קנב ואילך. תרמ"א ע' מח ואילך. ע' תח ואילך. עת"ר ע' תב ואילך). וראה ד"ה הנ"ל תרצ"ב (סה"מ תרצ"ב ע' ר). וש"נ.
- (9) = בתנא דבי אליהו (רבה) – פי"ד. וראה סה"מ תרנ"ט ע' יח).
-
- (10) ב"ר פ"א, ד.
- (11) ז' דברים: כ"ה בתו"א מגילת אסתר קכב, א («שארז"ל במדרש רבה ר"פ בראשית שבעה דברים קדמו לעולם»). בב"ר שלפנינו: ששה דברים קדמו. וראה פסחים נד, א. תנחומא נשא יא. ועוד. פירוש מהרז"ו הארוך לב"ר שם (בהוצאת ווילנא, תרט"ו).
- (12) = לכל דבר.
- (13) ברכה לג, ד.
- (14) ברכות נו, א.
- (15) ח"ג עג, א.
- (16) תלת קשרין: ראה סה"מ תרנ"ז ע' כח בשולי הגליון. תרפ"ט ע' 138. וש"נ.
- (17) ראה לקו"ת במדבר טו, א. האזינו עא, ד. שה"ש טו, ד.
- (18) זח"ב סב, א. פה, א. קכא, א. ח"ג פא, א. קפב, א. רסא, א.

בבחי' ידיעת המציאות¹⁹, וכידוע בענין חכם ונביא כו'²⁰, ועמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפרע"ח²¹. ומצד התלבשות הנשמה בגוף ונה"ב שמעלימים ומסתירים על אור הנשמה כו', ה"ה צריכים סיוע מהתורה, דהתקשרות שלהם ע"י התורה כו', וכמשנת"ל פע"ה²². וזהו תלת קשרין מתקשראין דא בדא כו', דהתקשרות הנשמה באלקות הוא ע"י התורה, שזהו בד"כ בנשמות בבחי' חלק הנשמה המלוכשת בגוף, וכמא'²³ מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשי' קעביד, להעלות נפשו כו', ובפרט בנשמות שהן בבחי' חלישות מצד הנה"ב, שצריכים סיוע מהתורה כו'. אבל שרש ומקור הנשמה הוא למע' מהחכ, והיא בחי' רעו"ד, רצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו'. ומצד מדרי' זו שבנשמות, הן למע' מהתורה, וה"ה משפיעים בתורה, שז"ע לימוד התורה לשמה, לשם התו"²⁴, להמשיך המשכת אוא"ס בתורה כו'. וזהו שכ'²⁵ ששים המה מלכות, ס' מסכתות כו'²⁶, אחת היא יונתי'²⁷, בחי' מס"נ באחד²⁸, וכן אה"ר דבכל מאדך²⁹, שהן למע' מהתורה, וממשיכים תוס' אור בתורה כו'. וזהו בחי' אמי'⁷, המברכת לבנה כו'³⁰, ועש"ז בינה היא בחי' עלמא דדכורא³¹, שזהו בחי' רעו"ד, שע"ז משפיעים בתורה. ולמעלה היא ההשפעה בבחי' ז"א כו' (ואינה נק' דכורא ע"ש ההמשכה דבסדר השתל' שמבינה לז"א, כ"א ע"ש ההמשכה דעצמות אוא"ס כו', והוא ע"י רעו"ד, שתופס בעצמות, וכמא'³² לית מח' תב"כ, אבל נתפס איהו ברעו"ד כו'³³).

קיצור. ובחי' אמי הוא שנס"י משפיעים בתורה, דלגבי בחי' נר"ן שבנשמה, התורה שהיא בחי' חכ' ומהות חכמתו ית', ה"ה למעלה מהנשמה בעבודתו בהשגה, שהיא רק ידיעת המציאות, וצריכה סיוע ע"י התורה, ובפרט בחלישות הנפש. אבל שרש הנשמה, בחי' אה"ר ורעו"ד, למעלה מהתורה, ומשפיע בתורה בחי' עצמות אוא"ס, שנתפס איהו ברעו"ד. וזהו ג"כ ההמשכה מבינה לז"א.

עז) אך³⁴ לפעמים נמשך הארה מבחי' בינה למל', וכדאי' בזח"א ד"ב ע"א, ואימא אוזיפת לברתא מאנהא וקשיטת לה בקישוטהא כו', ודא איקרי אדון, כד"א³⁵ הנה ארון הברית אדון כל הארץ, והיינו שע"י ההמשכה מבינה למל', נק' המל' ג"כ אדון, ל' דכר כו'. ובנפש זהו שנמשך אור מבחי' מקור ושרש הנשמה, הנק' מזלא, לבחי' הנשמה המלוכשת בגוף, וכמו הרהורי תשובה שנופלים לאדם³⁶, ע"י דמזלי' חזי'³⁷ הכרוזים העליונים המעוררים על התשובה כו', וזהו בד"כ, שהוא הארה משרש הנשמה בנשמה המלוכשת בגוף³⁸.

(28) ראה לקו"ת שה"ש מא, ג ואילך.
 (29) ואתחנן ו, ה.
 (30) ראה לעיל פע"ה (ריש ע' קצג). וש"נ.
 (31) ראה זח"א רמו, סע"א – הובא לעיל שם.
 (32) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (33) ראה זח"א רפט, ב (באד"ז). וראה לעיל פס"ז (ע' קעב).
 (34) בהבא לקמן – ראה אוה"ת סידור שבהערה 1.
 (35) יהושע ג, יא.
 (36) ראה לעיל פס"ז (ס"ע קעב).
 (37) ראה מגילה ג, א.
 (38) באוה"ת סידור שם מציין: וכמ"ש בד"ה כי תצא ע"פ אשת יפת תואר כו' [לקו"ת תצא לו, ב. שם, ד].

(19) ראה סה"מ תרל"א ח"א ע' רצג. ועוד.
 (20) ראה תניא אגה"ק סי"ט. לקו"ת פקודי ו, ד. ויקרא ה, סע"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' רעז ואילך. סהמ"צ להצ"צ קעב, ב ואילך.
 (21) קנה, סע"ב ואילך.
 (22) ע' קצד.
 (23) פסחים סח, ב.
 (24) ראה פרי עץ חיים שער הנהגת הלימוד. לקו"ת שלח מז, ג. שה"ש לד, סע"ד. סה"מ תרנ"ט ע' רנג. וש"נ.
 (25) שה"ש ו, ח.
 (26) שה"ש ע"ה"פ.
 (27) שה"ש שם, ט.

אמנם י"ל שזו³⁹ ע"פ ובקשתם משם⁴⁰, דפי' ובקשתם הוא ל' בקשה וחיפוש, ואין חיפוש אלא אחר אבידה, דהיינו דבר שהיא אבודה אצלו בבחי' גלות כו', והיינו הניצוץ האלקי שבנפשו, וכחות נפשו האלקית, שהם אבודים ר"ל בחומריות הנה"ב, ומתפזרים ומתפרדים מאד בריבוי המחדו"מ אשר לא לה' המה כו'. ועז"א ובקשתם משם, שיחפש במקום האבידה, וכמ"ש⁴¹ נחפשה דרכינו, שיפשפש במעשיו ודבוריו ומחשבותיו שעברו וחלפו מיום היותו, אשר לא טובים המה כו', ועי"ז יתמרמר נפשו מאד מעוצם ריחוקו, ויצעק אל ה' בצר לו⁴², וכמ"ש⁴³ מן המיצר קראתי כו', שמפני המיצר והצער מעוצם הריחוק, ה"ה קורא מעומק פנימיות נפשו, בבחי' רצון וצמאון גדול ביותר כו'. והרי הצעקה היא בחלק הנשמה המלובשת בגוף, שהיא האבודה ר"ל בהנה"ב, ועי"י שהיא ממארי דחושבנא⁴⁴ בפרטי מחדו"מ הלא טובים, הרי היא צועקת במר נפשה כו', דבצעקה זו ה"ה יוצאה מהגלות דנה"ב. וגם פועל על הנה"ב שתתהפך גם הלב החומרי לאלקות כו', דלפי שהיתה תחלה מלובשת ומוסתרת בנה"ב, ומתמרמרת וצועקת מעומק הלב כו', ה"ז פועל גם על הנה"ב שיתהפך כו'. ובפרט כאשר הצעקה היא בהנה"ב עצמו, שהנה"ב צועק על ריחוקו, והוא ג"כ ע"י פעולת הנה"ב, שנעשה לו צר מעניניו החומרים והבהמיים ומריחוקו מאלקות, וצועק במר נפשו כו'. והסימן ע"ז הוא כאשר המרירות הוא בלב נשבר ביותר, וכמו המיואש ר"ל, שאין לו נוחם לנפשו כלל, וכמו כאשר רואה דבר לא טוב, ואין לו שום עצה כלל, שנשבר רוחו בקרבו לגמרי כו', ועד"ז הוא הלב נשבר דנה"ב כו' (ועמשית"ל פ' 45). דעי"ז מתהפך לבו לגמרי מן הקצה אל הקצה, וכנראה בחוש בבע"ת אמיתיים, שמתהפכים לגמרי בעצם מהותם ע"י המרירות הגדולה וצמאון נפשם ביותר כו'. וז"ע הקישוטי⁴⁶, וכמו⁴⁷ עד"מ עיקר התכשיט הוא אבנים טובות ומרגליות, ועיקר יוקרם הוא רק מצד החידוש שבהם, שהאבן שהוא דומם יאיר כ"כ, וכמ"ש במ"א⁴⁸, וכך הו"ע אתהפכא חשוכא לנהורא⁴⁹, שלב האבן דנה"ב תתהפך להיות בבחי' כלה שארי ולבבי⁵⁰, ועמך לא חפצתי כו'⁵¹, וזה נק' קשוטין כו'. אך גם לזה צריכים פתיחת לב האבן, שירגיש הרחמנות שעל נפשו, שירדה מאיגרא רמה כו'⁵², ויתמרמר באמת כו'. וזהו ע"י המשכת יגמה"ר מלמע', הגורמים פתיחת הלב כו', והן היגמה"ר המאירים בחדש אלול כו'⁵³, וכמ"ש במ"א⁵⁴. והן ג"כ בבחי' קישוטי⁵⁵, וכמ"ש במ"א⁵⁴ הטעם, שכמו התכשיט אינו מתעצם בגוף, כמו"כ יגמה"ר הנ"ל אינן מתעצמין עדיין, דיגמה"ר דיוה"כ ה"ה מתעצמים

קמד

כדכד כו' [לקו"ת פ' ראה כו, סע"ב ואילך]. וראה תו"א בראשית ח, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קנז. סידור עם דא"ח קע, ג.

(49) ראה זח"א ד, א.

(50) תהלים עג, כו.

(51) שם, כה.

(52) לשון הש"ס – חגיגה ה, ב.

(53) ראה סידור האריז"ל להר"ש מרשקוב בסדר כוונות

ר"ח אלול בתחילתו. משנת חסידים מסכת אלול פ"א מ"ג.

לקו"ת פ' ראה כד, ד ואילך. לב, סע"א ואילך.

(54) ראה אוה"ת פ' ראה שבעה ערה 1.

(55) ראה פרי עץ חיים שער חג השבועות פ"א. וראה גם

ד"ה אני לדודי תשל"ב.

(39) חלק מהבא לקמן הוא ע"פ לשון אדמו"ר הזקן בלקו"ת פ' ראה לב, סע"ב ואילך.

(40) ואתחנן ד, כט.

(41) איכה ג, מ.

(42) ע"ד תהלים קז, ו. שם, כח.

(43) תהלים קיח, ה.

(44) ראה זח"ג קעח, א. תניא פכ"ט (לו, ב). אגה"ת פ"ז (צז, א).

(45) פ': שא (לקמן ע' תריב).

(46) כנ"ל בריש הפרק מזהר ש, אמא .. קשיטת לה בקישוטהא".

(47) בהבא לקמן – ראה אוה"ת פ' ראה שבעה ערה 1.

(48) באוה"ת פ' ראה שם מציינ: וכמ"ש במ"א ע"פ ושמתי

שבת תשובה, ה'תער"ג

קצט

בבחי' מל', והיגמה"ר דאלול שהן לעורר⁵⁶ על התשובה⁵⁷, אינם מתעצמין עדיין, ועש"ז נק' קישוטיין כו'. וזהו ההמשכה מבינה למל' דהיינו בעבודה ההמשכה מלמע' המעורר ופותח את הלב לצאת מהגלות והשבי' כו', והתעוררות תוקף הרצון הנעשה ע"י המרירי' והרחמנות עכ"פ כו', דמצד שרש הנשמה הרי יש בה בחי' הרצוא דבכל מאדך²⁹ בעצם, וזהו בחי' אימא בעצם, שיש התגלות שרש הנשמה, ומה שאי' אוזיפת מאנהא וקישוטהא כו', הוא שיהי' בחי' הרצוא ע"י המרירות על הריחוק והתעוררות ר"ר כו'.

וז"ע⁵⁸ אדון עוזנו⁵⁹, שגם המל' נק' אדון, ל' דכר, שזהו בנפש כאשר הנשמה המלוכשת מתעורר ע"י הריחוק בתשובה אמיתית בבחי' רצוא וצמאון כו', ה"ה ג"כ בבחי' דכורא, המשפיע וממשיך מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, ואדרבה, זה מגיע למעלה יותר מן הרצון שמצד שרש הנשמה עצמה כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰. ונק' אדון עוזנו, שזה נותן כח בנפש לצאת מהשפלות והריחוק, ונעשה כלי לאלקות למדרי' נעלית ביותר, היינו גם לבחי' אורות שלמע' מבחי' הכלים כו'.

ועו"ל ענין ההמשכה מבינה למל', דהנה, מל' הו"ע קבעומ"ש⁶¹, וידוע דבקבעומ"ש יש ב' אופנים, וכנודע ההפרש בין קבעומ"ש דכל השנה לקבעומ"ש דר"ה⁶², דבכל השנה הוא בבחי' כח נעלם, שאין בזה התגלות כו', ועם היות שאין זה בדרך עול והכרח כו', והוא בבחי' ביטול כעבד לפני האדון כו', כי תמיד יש עול ואימת האדון עליו כו', מ"מ, אין בזה התגלות הנפש כו', דהעבודה בהתגלות היא בכחות הגלויים דמוח ולב, שזהו העבודה התמידית דכל השנה כו'. אבל בר"ה, הרי העבודה היא קבעומ"ש, דקבעומ"ש דר"ה היא בהתגלו' פנימי ועצמי בנפש בבחי' נתינה ומסירה בכל עצם נפשו, שנותן א"ע (וואָס ער גיט זעך אַוועק צו אלקות) בכל עצמו ומהותו, ובבחי' ביטול פנימי כו'. רק שאינו בהתפעלות בנפש, דבד"כ ענין קבעומ"ש אינו בהתפעלות, להיות שזהו בבחי' ביטול כו', כי בענין הביטול, יש יתרון בקבעומ"ש גם על האה"ר דבכל מאדך²⁹, להיות שקבעומ"ש הוא בבחי' הנחת עצמותו כו', אמנם בבחי' התפעלות הרצוא ובבחי' קירוב והתכללות נפשו באלקות, בזה יש יתרון באה"ר דרעו"ד כו', ויש מעלה בהתפעלות, להיות שזהו התגלות הנפש, ויש בזה גילוי אור יותר כו', ובד"כ הוא בבחי' קירוב יותר כו'. וזה שיהי' הקבעומ"ש בהתגלות נפשו בנתינה ומסירה אמיתית, זהו"ע ההמשכה מבינה למל', להיות בקב"ע ג"כ בחי' התגלות פנימי כו'. וז"ע אדון עוזנו, שתהי' המל' בבחי' אדון, דהיינו כאשר נמשך מבחי' בינה במל', להיות המל' ג"כ בחי' רעו"ד שלמע' מטו"ד כו', ומזה נמשך עוזנו, ע"ד הוא נותן עוז ותעצמות לעם⁶³, שיהי' ג"כ בבחי' דכר,

קמה

60 ראה גם לקו"ת שה"ש ו, ג, ז, ב ואילך. לקמן פקע"ז ואילך (ע' ושסא ואילך).

61 ראה סה"מ תרנ"ו ע' רסד.

62 ראה סה"מ שם ס"ע רסג ואילך. תרס"ב ע' רכה ואילך. תרצ"א ע' טז ואילך. תש"ב ע' 7. מכתב כללי ימי הסליחות תשכ"ח (לקו"ש ח"ט ע' 451. אגרות יקודש חכ"ה ע' רג).

63 תהלים סח, לו.

56 ראה ד"ה אני לדודי תשכ"ו (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שטו. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' ריט).

57 ראה לקו"ת פ' ראה לג, ג. אוה"ת שם ס"ע תנו. ד"ה אני לדודי הנ"ל (סה"מ מלוקט שם ע' שסה. בהוצאה החדשה – שם ע' ריח).

58 כאן חוזר למשנת בפע"ה (ע' קצב ואילך).

59 ברכת יוצר.

להיות למטה ג"כ בחי' תוקף הרצוא בתשובה הבאה מבחי' הריחוק עכ"פ, שהו"ע ובקשתם משם כו'⁶⁰, או בבחי' קבעומ"ש בהתגלות בנפש, שבא בבחי' תוקף ובחזוק גדול כו'.

והנה⁶⁴, אדון עוזנו זהו בחי' המקיף דמל' דאצי' כמו שהיא באצי', והיא הפועלת בכללות נשמות⁶⁵ בענינים הנ"ל. אמנם מש"א⁶⁵ צור משגבינו מגן ישענו משגב בעדינו כו', הוא ההמשכה בפרטיות הנשמות דבי"ע, להיות דבנשמות יש כמה חילוקי מדרי', ובד"כ הן בבחי' נפש רוח ונשמה. דיש מי שעבודתו הוא בבחי' נפש לבד, דהיינו רק בעשי' לבד, בקיום המצות בפו"מ, ואינו שייך לאיזה השגה והתפעלות מדות שבלב, כ"א רק אל המעשה בלבד כו', וגם העשי' הוא רק בדרך עבודת עבד בקבלת עול כו', שאינו יודע כוונת המצוה, ומה שנמשך עי"ז, כ"א שנצטווה לעשותה, וצריך לעשותה, ומשו"ז עושה את המצוה כו'. ויש שעבודתו הוא בבחי' רוח, דהיינו התפעלות אהוי"ר שבלב, אם רק בבחי' אהוי"ר טבעים, והן אהוי"ר המוסתרים בנפש⁶⁶, שכאו"א מישראל יש בו בטבעו אהבה לאלקו'⁶⁶, וכמו"כ יש בהם בחי' היראה בטבע⁶⁷, שירא למרוד כו', דיסוד היראה הזאת הוא שאינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות, והוא הביטול טבעי שיש בנש"י בעצם (דמשו"ז הן בבחי' ארץ חפץ⁶⁸, ארץ הראוי לזריעה דמצות, מפני הביטול שבהם כו', וכמ"ש במ"א⁶⁹), וצריכים להוציא אהוי"ר שיהי' בהתגלות, בהתפעלות מורגשת בלב כו', ולא בחיצוניות ובבחי' מקיף לבד, שיכול להיות בהתלהבו' גדולה, ואינו שייך למעשה כלל כו', כ"א שתהי' בבחי' הרגש פנימי, ועכ"פ בתבונת מוחו ותעלומות לבו⁷⁰, שיכוא לידי מעשה בפו"מ בסו"מ וע"ט כו'. ועיקר העבודה דבחי' רוח הוא, כשהתעוררו' אהוי"ר הן ע"י השגה והתבוננות, שאז הן בבחי' הרגש פנימי בבחי' קירוב לאלקות, דכאשר האהבה היא ע"י התבוננו', אז היא רוצה באמת באלקות כו', ונותנת חיות ואור בקיום המצות, וגם מתקנים את הנה"ב כו', וכמ"ש במ"א⁷¹, רק שההתבוננות היא רק השייכה אל המדות, והיינו בבחי' חיצוניו' המוחין כו'. ומי שהוא בבחי' הנשמה, עיקר עבודתו הוא בבחי' השגה והתבוננות אלקי בבחי' עצמות המוחין ובהרגש האלקי בעצם כו', והמדות באים בדרך ממילא, והן ג"כ בבחי' גדלות כו', וכמ"ש במ"א⁷² (והגם שנת"ל פמ"ה⁷³ דמוחין דברי' בד"כ הן בחי' מוחין השייכים למדות לבד כו', י"ל שיש בזה הפרש בין מלאכים לנשמות, דבנשמות, בחי' נשמה הוא בחי' עצמות המוחין כו'. ומדרי' האצי' הוא מה שלמע' מהשגת הנבראים, והן חב"ד של א"ס ב"ה כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ט⁷⁴, ובד"כ הוא העבודה שלמע' מטו"ד המושג, ובחי' ראי' דחכ' כו').

קמו קיצור. והנה אימא אוזיפת לברתא מאנהא וקשיטת לה, והוא המשכה משרש הנשמה לנשמה המלוכשת בגוף, להיות ובקשתם משם בהמחדו"מ דנה"ב, ונעשה עי"ז

(64) בהבא לקמן – ראה לקו"ת שלח לח, סע"ד ואילך.
מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תקדד ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ע' א"מב ואילך.
(65) נשמות: אוצ"ל: הנשמות.
(66) ראה תניא פי"ח ואילך.
(67) ראה תניא ספי"ט. פכ"ה. פמ"א-מב.
(68) מלאכי ג, יב.
(69) ראה תו"א שמות נג, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי שמות ע' ו ואילך.
(70) ראה תניא פט"ז.
(71) ראה גם סה"מ עת"ר ע' יח ואילך.
(72) ראה סה"מ עת"ר שם. ע' ריא ואילך.
(73) ע' קו.
(74) נב, ב ואילך.

הצעקה והיציאה בתוקף הרצוא, וגם הנה"ב מתהפך עי"ז, ובפרט כאשר הצעקה היא מנה"ב. והכח ע"ז מיגמה"ר דאלול, שנק' קישוטין, מפני שאינן מתעצמין. גם ענין המשכה הנ"ל הוא להיות קבעומ"ש דר"ה בהתגלות פנימי ועצמי. ואז נק' המל', היינו הנשמה שבגוף, אדון, ל' דכר, שממשיך בחי' עצמות אוא"ס. ואדון עוזנו זהו בחי' המקיף דמל' כמו שהוא באצי'. וצור מגן ומשגב הן מקיפים דנר"ן, נפש, קיום המצות בעשי' בפומ", רוח, העבודה באהוי"ר בהרגש פנימי שע"י התבוננות, נשמה, העבודה דבחי' מוחין, והמדות באין ממילא.

עח) וכשם שהמה מחולקים בעבודתם, כמו"כ יש חילוקי מדרי' בתשו' בג' 75 מדרי' נר"ן 76. תשו' דבחי' נפש, וכמ"ש 77 הנפש החוטאת, והתשו' היא שמדרי' נפש תשוב בתשו' כו'. ותשו' דבחי' רוח, וכמ"ש 78 והרוח תשוב אל האלקי' כו'. ותשו' דבחי' נשמה, כמ"ש 79 רוחי ונשמתי אליו יאסוף כו'.

והענין הוא, דהנה, נפש הוא בחי' עשי' בפומ", כנ"ל, וכמו"כ התשו' בזה הוא בסומ"ר בפומ"מ כו', כאשר מתמרמר מאד בנפשו על החטא ועון, וצר לו מאד מזה, ונעשה אצלו הסכם חזק מאד בלבו לסור מדרכי הרע ולעזוב כל דרכי רשע, כמ"ש 80 יעזוב רשע דרכו כו', ונק' עזיבת החטא בפומ", לשנות דרכיו הקודמים מההיפך אל ההיפך כו', דכאשר מרירות נפשו הוא באמת, שמתחרט על העבר, אז הקבלה וההסכם הוא אמיתי, ומשנה דרכו לגמרי כו'. וכמו"כ התשו' על התגברו' החומריו' בכלל, גם בדברים המותרים כו', והיינו לא על חטא ועון בפומ"מ ר"ל, רק על החומריו', מה שנמשך מאד אחר טבע נפשו הבהמיו', ואינו יכול ליפרד מזה כו', שזהו מצד התקשרות נפשו שמקושר מאד בענינים החומריים, אינו יכול ליפרד מהם (ער קען זעך ניט אַפּזאַגין דערפון). וע"י המרירו' ע"ז, ה"ה פועל ישועות בנפשו, שלא תהי' מקושרת בענינים החומרים, ולא תומשך אחר הטבע, וישנה דרכו בזה כו'. וכמו"כ התשו' על העדר קבעומ"ש, ובפרט כשיש פר"ע 81, שאין פחד אלקים עליו כו' 82, שצ"ל תשובה ע"ז, ולהמשיך עליו עומ"ש כו', שכ"ז הוא בכלל תשובה דבחי' נפש כו'.

ותשו' דבחי' רוח הוא התשובה על העדר התעוררו' אהוי"ר כו', שהרי יש חיוב על כאו"א להיות התעוררות אהוי"ר, שזהו מצוה ממצות התורה שמחוייב כאו"א מישראל 83. וגם, שע"ז הוא בירור ותיקון הנה"ב, שע"ז הוא תכלית ירידתו למט', לזכך את הנה"ב 84, שלכך נוצר כו', ובכדי שיהי' ציור פנימי בנה"ב, שיהי' בבחי' אדם, א"א כ"א ע"י התעוררו' אהוי"ר בהתגלו' הלב, הבאה ע"י התבוננות דוקא כו'. דהנה, כפיית והכנעת הנה"ב, יכול להיות גם בלא אהוי"ר (וכ"ש בלא אהוי"ר הבאה ע"י התבוננות כו'), ע"י התוקף שבנפש

(79) איוב לד, יד (ושם: רוחו ונשמתו אליו יאסוף).

(80) ישע"י נה, ז.

(81) = פריקת עול.

(82) ע"פ תהלים לו, ב.

(83) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב.

(84) ראה תניא פל"ז (מת, ב).

(75) בהבא לקמן – ראה לקו"ת בלק עד, ב. מאמרי אדמו"ר

האמצעי בלק ע' א'תקצב ואילך. דרך חיים ע' 30 ואילך.

(76) ראה ד"ה שובה ישראל שבהערה 3 (סה"מ מלוקט ח"ג

ע' כ ואילך. בהוצאה החדשה – ח"א ע' קטז ואילך).

(77) יחזקאל יח, ד.

(78) קהלת יב, ז.

להתגבר על הנה"ב, ועי"ז נעשה ג"כ חלישו' הנה"ב, הן מצד העדר הפעולה דעניני' החומריים, שנחלש עי"ז הטבע החומרי, וביותר ע"י הכפי' גופא כו', אבל אינו נעשה עי"ז חקיקה וציור פנימי בהנה"ב כו', כ"א ע"י האהבה שע"י התבוננו' נעשה ציור פנימי בהנה"ב, לפי שבהתבוננו', מבין השכל הטבעי ג"כ את הענין האלקי, והעיקר, שבהתעוררו' אהבה זאת דנה"א, מתעורר גם הנה"ב באהבה לאלקו' כו'. ועל העדר ההתעוררו' דאהוי"ר, ה"ה מצטער בנפשו, שאינה נשלמת הכוונה בירידתו למט' כו'. ובפרט שהסיבה היא מצד התגברות הנה"ב, הגורם טמטום הלב⁸⁵, דמדו' דנה"א הן בהתעלמות, ואינו מתפעל מענין אלקי כו', ומצטער מאד ע"ז, שהרי במשך הזמן בהעדר עבודה מתגבר הנה"ב ביותר, והנה"א נחלש כו', ומי יודע למה שיכול לבא ח"ו עי"ז כו'. ועי"ז היא התשובה דוהרוח תשוב, להיו' התפעלו' המדות כו'.

קמז

ותשו' במדרי' זו היא בהתפעלו' בנפש יותר מתשו' דבחי' נפש (והיינו שהתשובה גופא היא בבחי' רוח כו'). והגם דתשו' דבחי' נפש היא על המעשה בפומ' (וכן על התגברו' החומרי, שזהו בפומ', שמעשיו הם כמעשה בהמה, ובפרט בפר"ע, שזהו מקור כל המיני הרע ר"ל, וכמ"ש במ"א⁸⁶), ובודאי כאשר יערה עליו רוח טהרה⁸⁷, ויתעורר בתשובה ע"ז, נוגע לו הענינים בפנימיו' נפשו ממש יותר מהעדר העבודה בהתעוררו' אהוי"ר, דמ"מ זהו בדקות יותר, שהרי עכ"פ אינו מעוברי עבירה ח"ו (ואינו נחשב כבהמה רק שאינו אדם כו'), ומ"מ, התשובה בזה היא בבחי' התפעלות יותר מתשו' דנפש, להיות דמי שהוא רק בבחי' נפש, אין בו ענין ההתפעלות בנפשו כ"כ, וע"כ, התשו', הגם שהיא בהתעוררו' פנימי בעצמו' נפשו, מפני שהעניני' נוגעים לו באמת בפנימי' נפשו, עד שמשתנה עי"ז בכל דרכיו והילוכיו כו', מ"מ, אין בזה התפעלו' כ"כ (ואין הכוונה שאין בזה התפעלות כלל, שהרי כאו"א כלול מכל המדרי', ויש בו גם בחי' רוח כו', אבל אין ההתפעלות בתוקף כ"כ כו'), ובד"כ התשובה היא ששייך לעשי' בפומ' לבד, לעזוב דרכו הקודמת, ולשנות דרכיו לגמרי, בהסכם חזק מאד כו', אבל הכל רק בהנוגע לפומ' לבד כו'. ומי שהוא בבחי' רוח, יש בו טבע ההתפעלות בנפשו, והתשובה היא על העדר התגלו' כחות הנה"א כו', וע"כ התשובה היא בהתפעלות גדולה כו'. ויש מעלה בזה שהתשו' היא בהתפעלו', כמו שיש מעלה בהתפעלות דרעו"ד על קבעומ"ש, הגם שהביטול הוא שם בבחי' ביטול פנימי ועצמי יותר כו', וכמשנת"ל (ובאמת, העדר האהוי"ר, הגם שהיא בדקות, מגיע מזה הפגם למע' יותר, להיותו במדרי' גבוה יותר כו'. דהנה⁸⁸ כתי'⁸⁹ כי האדם עץ השדה כו', ועד"מ עץ פרי, הרי הפירות שהן בגובה האילן, כשנופלים על הארץ, ה"ה נופלי' במרחק יותר מן האילן כו', וכמו"כ בעץ החיים דנשמות, מי שהוא במדרי' גבוה, הרי הנפילה ר"ל היא למטה יותר כו', וע"כ, במי שמצד מעלת נשמתו ה"ה שייך לעבוד' דאהוי"ר, הנה העדר העבוד' עושה בו ריחוק גדול יותר, ועלול ח"ו יותר לרע ר"ל, והיינו לבד זאת שהכתם על בגד חשוב גרוע יותר כו'⁹⁰, הנה הוא עלול ח"ו

(88) ראה לקו"ת שם עג, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי בלק

(85) ראה לעיל פ"ה (ע' קצג), וש"נ.

(86) ראה דרך חיים ע' 11. מאמרי אדמו"ר האמצעי הנחות

(89) שופטים כ, יט.

תקע"ז ע' קמ. קונטרס העבודה פ"ב (ע' 13). ובכ"מ.

(90) ראה גם קונטרס ומעין מאמר טו ספ"ה (ע' 105). סה"מ

(87) ע"פ ישעי' לב, טו.

ליפול יותר ברע ר"ל, וע"כ צ"ל באמת תשו' גדולה יותר כו'. וזהו דתשו' דרוח, להיותו במעלת ומדרי' הרוח, ע"כ התשובה היא בהתפעלו' יותר כו' (ובפרט אם יש בו איזה חטא ח"ו, התשו' היא בתוקף ההתפעלו' ביותר כו').

ותשוב' דבחי' נשמה היא על העדר ההשגה האלקי' וההתבוננו' האלקי כו', שגם בזה הוא החיוב על כאו"א, וכמו בעסק התורה בכלל, והעסק בפנימיות התו' בפרט כו', וכמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח⁹¹, שידיעת ההשתל' היא מצוה רבה⁹² ונשאה, ואדרבה, עולה על כולנה, כמ"ש⁹³ וידעת היום כו', דע את אלקי אביך כו'⁹⁴, ומביאה ללב שלם כו'⁹⁵. ועל ההעדר, צ"ל תשובה כו'. והעיקר הוא על העדר ההרגש במוחו, שגם כשמתבונן בענין אלקי, אין הענין נרגש במוחו (עס לייגט זעך באַ עם דער ענין ניט אָפּ במוחו, און עס ווערט ניט דערהערט), ואינו מתפעל במוחו כו', שזהו מצד מטמום המוח כו'⁹⁵ (ויש בזה כמה חילוקי מדרי' בהעדר ההנחה וההרגש ובהעדר ההתפעלות כו'), ומתמרמר בנפשו ע"ז שהוא ריק מענין אלקי, שאינו מאיר בנפשו, וממילא גם התפעלו' המדות הוא בחיצוניו' לגמרי כו'.

ותשובה זו היא בבחי' פנימיו' יותר מתשו' דבחי' רוח כו' (וזהו שהתשו' היא בבחי' נשמה, דהיינו בבחי' פנימיו' ובעומק יותר כו', דכשם שהעבודה דנשמה היא בעומק יותר, שהיא בחי' עצמו' המוחין כנ"ל, כמו"כ התשובה היא בבחי' פנימיו' ועומק בנפש כו'). דהנה, להיותו במדרי' נשמה, הרי יש בו עכ"פ ידיעה והשגה אלקית, וכאשר מתעורר בתשו' על העדר ההרגש כו', ה"ה יודע ממה שנתרחק כו', וע"כ הריחוק נוגע לו באמת בפנימיו' נפשו ביותר, וה"ה בעיני עצמו כמו חוטא ופושע ממש, ומצטער בנפשו מאד, כמו שהי' עובר עבירה ר"ל, דמפני הידיעה באלקות (ובהתשו' ההרגש הוא ביותר, וכמו הכרה פנימיו' באלקו' כו'), ע"כ נרגש מאד איך שרע ומר עזבו את ה' כו'⁹⁶, וה"ה שב בכל לבו ובכל נפשו מעומק ופנימיו' נפשו כו', ועי"ז מסיר ההעלמו' וההסתרי', ויהי' באמת כלי לאור אלקי, שיאיר בגילוי בנפשו במוחו ולבו כו'.

ועל כל אלו המדרי' בתשו', נמשך כח וסיוע מלמע', הן על עצם התשו', והן על השמירה אח"כ כו'. וכמו בתשו' דבחי' נפש, נמשך לו הכח מלמע' להתמרמר באמת על דרכיו ועניניו, ולהיות אצלו הסכם חזק לשנות דרכיו כו', והי' בוחן לב וכליות⁹⁷, יודע היטב הסכם החזק הטוב, ועוזר לו להתהלך תמיד בדרך הטוב כו'. וכה"ג הוא בתשו' דבחי' רוח ונשמה, נמשך הסיוע מלמע', הן ע"ז שיתעורר בתשובה, והן אח"כ שתהי' העבודה תמידית כו'.

וז"ע צור משגבינו מגן ישענו כו'⁹⁸. דאדון עוזנו הוא כללות כח התשו' שבנפש, הבאה מצד הריחוק כו', דהיינו מה שמצד עצם נקודת היהדות שלו (שזהו בחי' נקודת הלב,

91 קנו, ב.

92 רבה: כ"ה בדפוסים שלפנינו, אבל בלוח התיקון

שצ"ל: רמה.

93 ואתחנן ד, לט.

94 דברי הימים א כח, ט.

95 עכ"ל אדמו"ר הזקן בקונטרס אחרון שם.

96 ע"פ לשון הכתוב – ירמי' ב, יט.

97 ע"פ לשון הכתוב – שם יא, כ.

שנק' כנס"י, שזהו בחי' נקודת המל' שיש בכאו"א מישראל כו', נוגע לו מאד בנפשו ריחוקו מאלקו, ומתעורר בתשובה שלימה להיות בבחי' קירוב כו'. ומש"א צור משגבינו כו', זהו בדרך פרט, במדרי' נר"ן, שהן בחי' ב"ע, כל חו"ח לפי מדריגתו כו'. וכ"ז הוא בחי' המקיף דמל' שנמשך על מדרי' נשמתו, אם היא מבר' או יצי' ועשי' כו'. וזהו בחי' הכתרים הפרטים בד' עולמו/ אבי"ע בכלל ובפרט כו'.

קיצור. יבאר חלקי התשובה דנר"ן. נפש החוטאת היא תשוב בסו"מ בפו"מ, בחרטה אמיתית, ואז גם הקבלה אמיתית. גם התשובה על התגברות החומריות, שלא יומשך אחר הטבע. גם על העדר קבעו"ש. ותשו' דרוח היא על העדר העבודה דאהו"י, שזהו מ"ע, וגם שעי"ז דוקא תיקון הנה"ב בציור פנימי. ותשו' זו היא בהתפעלות יותר, מפני שרוח הוא התפעלות, הגם שמעשה נוגע יותר. ובאמת ג"ז נוגע מאד, כמשל פרי שבראש האילן נופלת מרחוק יותר. ותשו' דנשמה היא על העדר ההשגה האלקית והתבוננות, והיא בבחי' הרגש פנימי ביותר. והכח על כ"ז הוא מבחי' המקיפים דצור מגן משגב. וזהו המקיפים פרטים ופעולתם.

עט) ובכ"ז הגם שנמשך הכתר, דהיינו בחי' הרצון, לכל עולם בפרט, כפי מהות ומדרי' העולם כו', מ"מ, אין בזה התחלקו' מדרי' בעצם, דהכל הוא בחי' רצון, והיינו דהכל הוא מהות א' בעצם כו'. ואין זה כמו בע"ס, דהע"ס דברי' הן בבחי' מהות אחר מהע"ס דאצי', וכמשנת"ל פמ"ה⁹⁸, משא"כ הרצון אינו מהות אחר, דהכל הוא רצון א' כו'. ועם היות שבודאי בחי' כתר דאצי' הוא בבחי' גילוי יותר מכתר דברי' כו', מ"מ, בעצם מהותם הוא מדרי' א' כו'⁹⁹, ויכול להיות ההגדלה בבחי' כתר דברי', וגם בבחי' כתר דעשי', להיות יותר גם מבחי' כתר דאצי' כו'. דהרי בבחי' אור פנימי, הרי בחי' חכ' דעשי' הוא כמו עד"מ שכל המעשי, וחכ' דאצי' זהו עד"מ עצמות החכ' כו', הרי כמה שתהי' ההגדלה והגילוי בשכל המעשי, הרי לא יהי' במעלת ומדרי' עצמי' החכ', כ"א במדרי' שכל המעשי כו'¹⁰⁰. וכמו אומן חכם גדול שמופלא הוא בחכמתו, כמו במלאכת הציור או במלאכת הריקום וכה"ג, הרי כל חכמתו היא באין ערוך לגבי חכם גדול במושכלות נעלות בעצם החכ' כו', והיינו מפני שבכללות הוא שכל המעשי לבד כו'. וכמו"כ יובן, דחכ' דעשי', להיות שבעצם המדרי' היא במהות אחר מחכ' דאצי', הנה גם אם יהי' בזה הגדלה ותוס' אור, הכל הוא במדרי' חכ' דעשי', ואינה בערך בחי' חכ' דאצי' כו'. ולכן, בחי' היותר אחרונה דאצי' שבעשי', ה"ז למע' באין ערוך מהמדרי' היותר עליונה דעשי' עצמה כו', וכמ"ש במ"א¹⁰¹ (רק בחכ' דתורה אין התחלקו' מדרי', שגם כמו שבאה בחכ' דעשי', היא באותו המהות ממש דבחי' חכ' דאצי'¹⁰², וכמו באור פניך נתת לנו כו'¹⁰³, ויכול להיות בזה ההגדלה להיות באותו בחי' האור והגילוי ממש כו', דבאמת המשכה דתורה היא בעצם למע' מס' השתל' כו'). אבל בבחי' הכתר, יכול להיות הגדלת האור והגילוי

קמט

(98) ע' קד ואילך.

(99) ראה מקומות שצויינו בהערה 108.

(100) בפע"ח (קנה, א).

(101) ראה גם סה"מ תרט"ב ס"ע שיח ואילך.

(102) ברכת "שים שלום" שבסיום תפילת העמידה.

(103) להעיר מתו"א חיי שרה טו, סע"ב. לקו"ת במדבר ב, ב.

דבחי' כתר דעשי', להיות כמו כתר דאצי' כו'. וכמו ברצון, הרי יכול להיות תוקף הרצון במעשה כמו בשכל כו', וכמו"כ יכול להיות הגדלה בכתר דעשי', להיות כמו כתר דאצי', וגם למע' מזה כו'. ובאמת יש בבחי' כתר דעשי' כח נעלה יותר, דבכדי שבמדרי' נפש תהי' התשובה באמת, זהו ממדרי' עליונה יותר כו', וגם ע"י תשובתו האמיתי' מאיר אור עליון יותר כו'. וכידוע בענין אז אתם¹⁰⁴, א' תם¹⁰⁵, דתמים במעשיו¹⁰⁶ בעשי' בפו"מ, מגיע בבחי' אלף, שזהו תמימות הרצון פשוט, וכמשי"ת¹⁰⁷. וכמו"כ הוא בענין התשובה ג"כ, דתשו' דבחי' נפש מגיע למע' יותר כו'. וז"ע דהשתל' הכתרים זמ"ז¹⁰⁸, דכתר דברי' וגם כתר דעשי' יש לו שייכות לבחי' כתר דאצי' יותר מבחי' חכ' דאצי', דהחכ' מאין תמצא¹⁰⁹, כעין יש מאין¹¹⁰, מבחי' הכתר כו', והמשכת הכתרים הוא בבחי' השתל' זמ"ז כו'. וענין ההשתל' בזה אינו בס' והדרגה דהשתל', להיות בחי' הארה זמ"ז כו', דההשתל' באופן כזה הוא רק במדרי' שבאים בבחי' התלבשו' כו', וכמשנת"ל פנ"א¹¹¹, ובהמשכת הכתרים הוא שעצם המהות נמשך בכל מקום, והכל הוא מהות א' ממש כו'. ונמצא, דבחי' הרצון אין בו התחלקות מדרי', שזהו בחי' האור שבבחי' א"ס ובבחי' בל"ג, דא"ס ממש להתפשטותו, שנמשך בכל מקום כו', ובכ"מ שנמשך אינו בבחי' התלבשות, והוא בבחי' א"ס ממש כו'.

וע"פ מה שנת"ל הג' תשובו' דנר"ן, יובן מ"ש שובה ישראל כו', דחשיב כאן ג' תשובו' הנ"ל¹¹². דמ"ש שובה ישראל, היא תשובה דנפש, ועז"א כי כשלת בעוניך, שהיא התשובה להיות סו"מ בפ"מ כו'. ומ"ש קחו עמכם דברים ושובו אל הוי', היא תשובה דרוח, דדבור הוא בחי' רוח, וכמ"ש¹¹³ לנפש חי', ות"א לרוח ממללא כו', דתשו' זו אינו על עשי' בפו"מ, כ"א על העבודה דאהוי"ר, ולכן אינו אומר כי כשלת כו', כ"א קחו עמכם דברים כו'. ואח"כ או' אמרו אליו כל תשא עון, היא תשו' דנשמה, ואומר בזה אמרו אליו, להיות שזהו בבחי' קירוב, שהרי יש בו ידיעת והשגת אלקו' כו', וגם, דאמירה היא בלב¹¹⁴, בחי' מחשבה, וזהו בחי' נשמה כו'. ואומרו כל תשא עון, הוא בחי' המקיף, שז"ע כל, בחי' התכללו' כו', והיינו שכל התשובו' האלו הן בכח האו"מ, שנמשך בכל המדרי' דבי"ע כו'. וידוע¹¹⁵ דמ"ש כל תשא עון, קאי על בחי' סובב ומקיף הכללי כו', והוא שהמקיפי' הפרטים הן בבחי' אחדות ממש בבחי' סובב ומקיף הכללי, שהכל הוא מהות א' ממש כו', כנ"ל, ולכן נמשך משם סליחת עוונות, שזהו מבחי' המקיף דוקא, ובפרט מבחי' המקיף הכללי כו'. וזהו שובה ישראל עד ה' אלקיך, תשו' דבחי' נפש כו', קחו עמכם דברים ושובו כו', תשובה דבחי' רוח כו', אמרו אליו כל תשא עון, הוא תשובה דבחי' נשמה כו', שכ"ז הוא

קנ

(104) תהלים יט, יד.

(105) ראה דרך חיים ע' 13. וראה סה"מ עת"ר ע' רג. לקמן פשט"ח (ח"ב ע' תשנה). סה"מ עטרית ע' קסז. ד"ה אל יפטר תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ס"ע קסא).

(106) נוסח סדר הקפות לשמחת תורה. וראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי קרח ע' אישכח ואילך. סה"מ תרס"ה ע' יח ואילך. מקומות שצויינו בהערה הקודמת.

(107) לקמן פפ"ב (ע' וקנה ואילך).

(108) ראה לקו"ת קרח גב, ג. סה"מ תרמ"ג ע' קטו. תרנ"ט ס"ע יד ואילך. תרס"ה ע' רס ואילך. לקמן פש"מ (ח"ב ע' תרצט). סה"מ תרפ"ט ע' 53. תרצ"ז ע' 198. תש"ג ע' 112.

(109) איוב כח, יב.

(110) ראה גם סה"מ תרס"ט ע' קעז.

(111) ע' קכב ואילך.

(112) ראה ד"ה שובה ישראל שבהערה 3 (סה"מ מלוקט

ח"ג ע' טז ואילך. בהוצאה החדשה – ח"א ע' קיב ואילך).

(113) בראשית ב, ז.

(114) ראה לעיל פס"ט (ס"ע קעז).

(115) ראה בשם הרב המגיד ממעזריטש: סה"מ תרכ"ט ע'

ככו. תרמ"ב ס"ע רמ ואילך. ע' שלב. לקוטי אמרים להרב

המגיד (קה"ת, תש"ע) הוספות סימן מה. וש"נ.

מבחי' המקיף, וכל המקיפים הם בבחי' אחדות ממש בבחי' טובב ומקיף הכללי, ונמשך משם להיות נושא עון כו'.

קיצור. ומ"מ, כל המקיפים הפרטים הכל מהות א' הוא, דבאו"פ הרי בי"ע מהות אחר, וגם אם יהי' הגדלה בחכ' דעשי', ה"ז באין ערוך לגבי אצי', וכמו שכל המעשי לגבי עצם¹¹⁶, משא"כ הרצון, יכול להיות בתוקף במעשה כמו בשכל, וכמו בכתר דעשי' יכול להיות הגדלה כמו בכתר דאצי' (ובאמת יש בזה כח נעלם נעלה יותר), דהשתל' הכתרים זמ"ז, וההשתל' היא שנמשך ממהות למהות, וע"כ הכל באמת מהות א', בלי התחלקות. ובהנ"ל פע"ח¹¹⁷, יובן מ"ש שובה ישראל, דכי כשלת היא תשובה דנפש, קחו עמכם דברים, תשו' דרוח, ממללא, אמרו אליו, תשו' דנשמה, בחי' מח', וכ"ז הוא בכח האו"מ, זהו¹¹⁸ כל תשא עון.

(118) זהו: אוצ"ל: וזהו.

(116) עצם: אוצ"ל: עצמות החכ'.
(117) = פרק עח (ע' רא ואילך).

ISBN: 978-0-8266-6085-5

9 780826 660855